

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.  Kiadja:
Szerkesztőség.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A Kossuth-ünnep.

Budapest, szeptember 19.

(K.) Szép volt, színes volt, mozgalmas volt ez az ünnep. A második nyárszaka verőfényt adott hozzá, a nemzet fantáziát és méltóságot. Lelekésedés is volt, csak éppen valamivel több melegség kelt volna el. Ugy rémlik legalább, hogy az ünnepi lelekésedés hőfoka nem emelkedett olyan magasra, amilyen magasán tündöklök a magyar történelmi Kossuth Lajos hatalmas alakja. Az a mindeneket felgyújtó tűz, melylyel egykor Kossuth Lajos állott a nemzet elé, kissé meglöhadva égett ma a nemzet ünnepében. Volt tűz, csak nem egészen elég. Legalább itt a fővárosban nem. S tartunk tőle, hogy a vidéken sem. Nem mintha megcsappanhatott volna az a mélységes rajongás, melylyel a magyar nemzet Kossuth Lajost övezi. Teljes és csorbitatlan ez a rajongás ma és mindörökké. De bizonyos aggodással figyeljük egy idő óta, hogy mindig nehezebben és nehezebben sikerül a magyarságot egy hazafias gondolatban és egy hazafias ünnepben tömöríteni. Valami változás férközött a magyar nemzet viselkedésébe s a hazafias alkalmak hiába építik a hidakat: a magyarság nem siet úgy egyetlen ünnepi táborba, mint azelőtt.

Miért? Ha számon kérjük tőlünk: kerülővel adjuk meg a választ. Egy kérdésünk volna előbb nekünk is. Azt kérdeznők: emlékeznek-e arra a tanításra, hogy a hazaszeretet nem az az alap, melyen az egységes Magyarország felépülhetne? Emlékeznek-e arra a tanításra, hogy csak a vallás alapja elég általános, hogy reá állhasson az egész magyar nemzet? Ezt ugyanis komolyan hirdette egy

komoly politikus: gróf Zichy János. A parlamenti néppárt pedig dogmának vallja ezt a tanítást. S akármilyen megtevélyedéssől fakadt ez a veszedelmes tanítás, kétségtelen, hogy egy faktumot híven konstatal. Csak egy faktumot és nem az igazságot. Faktum ugyanis, hogy a magyarság darabokra szakadt, inkább mint valaha. A tévedés és a megtevesztés az, hogy gróf Zichy János a vallás alapján mondja lehetségesnek a tömörülést, holott éppen a vallás tépte így darabokra a magyarságot. A felekezetiesség erősségével lazult a hazaszeretet s a felekezetiesség füstjében megfulladt a hazaszeretet lángja, mely pedig összeolvashatna a magyarságot. Régen hirdették mi ezt s akárhányszor rámutattunk, hogy mióta a néppárt megjelent a magyar közélet szemhatáran: az elmék és szívek olyan összedobbanása, mint azelőtt, még ünnepi alkalmakkor se akar bekövetkezni. Hát ime a legfrappánsabb bizonyíték. A felekezeti füstben meglöhadt még az a régi, félelmesen hatalmas láng is, mely Kossuth Lajos emlékének csapott ki a magyar szívekből. Az egész magyar közélet levegője úgy tele van a felekezetiességgel, a darabokra szakadt magyarság úgy felolvad a felekezetiesség egyetlen szenvedélyében, hogy a hazafias ünnep alkalmára, még a Kossuth Lajos nagy ünnepére sem tudott összebékélni. Amit olvasztó erőre legkülönbnek ismertünk: a Kossuth-rajongás sem tudja már elszigeteltségükből kiragadni a felekezeti alapon vesztelő pártokat. Gépiesen, sablonosan, tessék-lássék kedvéért, éppen csak átesik az ünnepnapon a magyarság, de igazában nem érez együtt, nem ünnepel együtt. A kezek talán még összefonódnak, de arccal elfordulunk egymástól.

Itt van az ok és itt van az eredmény. A reakció a maga mérgét orvossággal ajánlja s azt mondja, hogy mentül nagyobb dózis kell belőle a nemzetnek, ha meg akar gyógyulni. A tapasztalás pedig azt bizonyítja, hogy egy pár csöpp is elég volt a reakciós méregből, hogy gyógyítás helyett megrontsa a magyarság szervezetét és lelohaszsa még a hazafias lelekésedés lángját is. Semmi sem tudja a magyarságot egy táborba hozni, már a Kossuth Lajos ragyogó neve sem. Akik a kései nyár csodaszép napján menethe álltak, hogy Kossuth sirjához zárandokoljanak, akik a lobogódízes házak mentén, az utcákon és az ablakokban türelmesen törték magukat, hogy a menetet láthassák: az egész főváros lakossága színessé és pompázóvá tette Kossuth Lajos ünnepét, de hazafias melegséget nem önthetett beléje. Ezt a hazafias melegséget elfojtotta a felekezetiesség indulata, melyet a reakció munkája váltoított a szívekből. Az ajkakon Kossuth Lajos neve volt, de a szívek és az elmék azt forgatták az ünnepben is, hogy vannak itt katolikusok, reformátusok, luteránusok, zsidók, agráriusok, merkantilizták és a jó ég tudja, micsodák: — de egyetlen hazafias érzésben összeforrott magyarság nincsen. Ilyen elemekkel pedig lehet egy színes, mozgalmas, pompázó ünnepet csinálni, de nem olyan lobogó, hazafiaslángaló ünnepséget, aminőt a magyar nemzetől Kossuth Lajos érdemel. Az ő méltó ünnepeléséhez az az egységes magyarság kellett volna, melyet a hazaszeretet forrasztott össze. S jött helyette az a másik, melyet a felekezetiesség tépett rongyokra...

TÁRCA

Flambeau, a közkatoná.

— Rostand Aiglon-jából. —

Fordította: **Abrányi Emil.**

(A reichstadi herceg szemére hányja Marmont tábornagnak, hogy elpártolt az atyjától. Flambeau, a volt gránátos, aki mint lakáj áll a herceg szolgálatában és inkognitóját a herceg előtt is megőrizte, hallja ezt a párbeszédet és fölhevülésében színt vall.)

MARMONT:

Szédtem a császárt? Egyebet se tettem Tizenöt évig!... Folyvást hevittem E balga mérget. De ha van mentésem: Tudom, ön nyújtja legelőször nekem! En nem láttam viszont a császárt!... Lássá, Ez az igazság!... Hódító varázsa Nem ért el hozzám!... Láttam volna csak, Megtérek hozzá! Hány híres lovag, Hány büszke hős árulta el hazám Jávára, népünk érdekében!... Am Ok látták újra! Valamennyin látták! Ez a különbség!... Látták és imádták! Meg voltak mind hódítva!... S én megvagyok —: ma este!

A HERCEG:

Miért?

MARMONT (hirtelen földgölgással):

Mert újra láttam!

A HERCEG. (Örömben szinte fölrikolt):

Nagy égi! Hogy érted ezt te?

MARMONT. (A herceg felé mutat):

Á homlok... és a szem, mely villámot lövel... A mozdulat!... Megsérthet. De én nem megyek el!

A HERCEG:

E szó sokat jóvá tesz, ha észinte, igaz!
Ah áruló, tőled jön a buzdító vigasz,
Melytől virulni kezd csüggedt reményem fája!
Hogyan! E törpe homlok, e keskeny mell dacára?

MARMONT:

Láttam!

A HERCEG:

Röpülök újra! Fel, a magasba fel!
Most tudnék megbocsátni! — Miért árultad el?

MARMONT:

Fenséges hercegem...

A HERCEG:

Miért? Ti — többiek?

MARMONT (csüggedt kézzel):

A fáradság, uram!

(Hátul a jobboldali ajtó pár pillanattal előbb zajtalanul megnyílt. A félig nyitott ajtón át látható a lakáj, akit a beszédekre figyel. Erre a szóra: „fáradság” belép és az ajtót halokan behúzza maga után, mintha Marmont ösztönén neki hevíve tovább beszél.)

Könyörgöm, értse meg!

Gázolni vért, sarat! Leverni szüntelen
A ránk támadt világot!... Hisz győzni szép,
de nem

Pihenni a babéron: végzetnek mostoha!
Mindig Bécs, Berlin, — és Páris soha!
Örökké úton!... Mindent újra kezdünk!
Agyunk elkabul!... Oda van a testünk!
Lónáton ülni... ellenséget látni
Folyvást!... Beléfaradtunk végre!...

A LAKÁJ (memnyörgő hangon):

Hát mi?

A HERCEG ÉS MARMONT (megfordulnak és látják a lakáj, akit a szin háttérében összefont karokkal áll):

Ah!

A LAKÁJ (lassankint Marmont felé közeledve):

A silányak, kicsinyek!... Igen!
Akkik haladtunk némán, betegben,
Sebekkel rakva, talpig rongyosan,
Jól tudva, hogy mások számára van
A hercegség és a javadalom;
Sosem remélve, hogy a hatalom
Ránk mosolyog; hogy az a híres pálcá,
Mely ott leppang mindnyájunk tarsolyába,
Egyszer nekünk is a kezünkbe hull;
Akkik lépdeltünk szakadatlanul,
Es sohasem léptünk elő, soha;
Akkik izzadtunk, reszkettünk, noha
Nem félelemtől; akiket a láz,
A kürt-szó, mely fülünkbe harsonáz,
S a dal, amit útközben egyre fúttunk:
Tartott csak lábom, hogy még menni tudtunk;
Akkik — bizony! — tizenhét éven át
Tarisznyát, kardot, löfegyvert, kovát,
— A bornyuról nem is szólván, ahol
Sosem volt étel! — összeadva jól:
Otvennyole fontot vittünk szakadatlan;
Akkik a torró afrikai napban
Nagy, medvebőrös, súlyos süveget
Horontunk fejünkön; az orosz jeget,
Havat pedig csakó nélkül tapostuk;
Hispaniából Ausztriába hoztuk
A lobogót egy-túrban, sétaképen;
Roppant sarakból úgy húztuk ki éppen
A lábunkat, két kézre fogva, mint
A sárgarépát; és köhögve mind
Kegytenül: beálltunk a Dunába
Egy kis lábvizre; éhen, mint a cápa,
Elkezdtünk falni... de robogva jött
Egy cifra tiszt s a zászlóalj előtt
Felordított: „Az ellenség!... Előre!”
Egy varju-mellet nyersen, nyakrafőre
Bekaptunk; vagy — ahogy csak lehetett,
Olyan hamar — csináltunk sorbetet
Dögölt lovak véréből s némi hóból;
Mi...

Kossuth Lajos napja.

Budapest, szeptember 19.

Ó, láttunk parádét sokkal szebbeket. Emlékezzünk csak vissza például a millennium esztendőjében az urak hódoló felvonulására, aminél páratlanabb látványosságot nem igen tud összehozni ennek a világnak semmiféle nációja. Egy-egy felvonulás a Várba sokkal pompásabb, mint a mai országos nagy ünnep minden sokadalma. Pedig ezek a látványosságok már mindennapiakká válnak. Ismétlődnek folyton, ha új meg új ciklust nyit meg tróntermében a király. Amikor az osztrák, cseh, lengyel urak is segítségünkre jönnek a delegációval, hogy fényes menetben, a diplomaták cifra dresszjében és a nemzeti gála sokféleségében vonuljanak fel a király elé. Az is pompásabb látvány, mint az ünnep, ami már lezajlott, mire e sorokat írjuk. Hanem az mind egyéb. Üresebb, hivatalosabb. Az urak dolga, amiben a nép csak annyiban vesz részt, hogy meglökdösti magát a buzgó rendőrrrel.

Ma a nemzet ünnepelt. A százerek itt, és köröskörül széles e hazában a milliók. A hét-köznapiság öltözött ünneplőbe. A tömeg, amelynek minálunk nem sok az ünnepe. Valósággal mohó szomjúsággal nyult hát ma a pohár után, hogy fenékgig őrítse. A nép, amely érzelmeiben mindig inkább a multban él, mint a jelenben. Vagy a jövőben, aminek terméséhez azonban szintén csak a multban látja elvetve a magot. A jelen a tömegnek vigasztalan. Minden jelen, mert nincs kor, amiben fölfedezhetnék a nemzetek a hajlandóságot arra, hogy tisztán csak a nép java az, amiért dolgozik az akcióra hivatott politikus világ. A népeknek büfelejtő forrás a mult, az a mult, amit könnyű átformálni tetszetőssé még akkor is, ha éppen olyan sivár is volt, mint amilyen a mai nap. Elválasztanak tőle az esztendők. Nem látjuk. És az objektivitásra törekvő történelmet nem a nép számára írják. Ilyenformán megköveznék az igazmondó historikusokat. A népe: a mese.

Abból táplálja a fantáziáját a gyermek is, és a tömeg a legnaivabb gyermek. Árravaló, hogy ringassák és a bölcsője nem abból a fából való, amit vaskalapos szigorral, az igaz mértékkel farragnak össze történelemnek. A tömeg imádatlaltelik el az iránt, ami szép. A közönséges emberek sokadalma néppé tömörülve maga a népfön-

ség s botor az, aki azt várja tőle, hogy a gondolkodás, a töprengés és a sivár éleslátás retoráján szűrje át az érzéseit.

A nemzet ünnepel. Nem is kell messze mennie a gyönyörű multba. Gazdagok vagyunk csak ötven és egy pár esztendőre visszamenve is. Ugyanannak a magyarnak az apja, aki ma egy zászló után menve, éljant kiált, ötven és egy pár esztendővel ezelőtt szuronyt szegezve rohant a németre a zászló mögött. Nem az ösök voltak a hősök, hanem az apák. Itt, egy lépéssel előttünk azon az uton, amin a nemzet eljutott máig. Sőt itt vannak. Némelyik közülünk ma is határozottabban kivágja a mellét a világba, mint mi fiatalok, és gangosan, katonásan járnak közöttünk. — Ennek a nemzetnek föltálatni negyvennyolceal szemben hatvanhetet, Budavárának a lehetetlenséggel határos ostromával, a csodálatos harci tényekkel szembeállítani a békeséges fejlődés idejét, az isteni lázzal szemben fölkinálni a józan, komoly számítás himnuszát — kegyetlen lelketlenség lenne.

Nem is tette senki. Az a világ, amely egészen más uton indult el ennek a hazának a boldogulása érdekében, mint amelyen Kossuth Lajos haladt, félrelélt. A történetnek vannak konzekvenciái, amelyekkel a nemzet egyeteme nem kell, hogy törődjék, mert nincs beleszorítva abba a nyügbe, amivel a tetteiért felelős politikusnak számolni kell. Ma Magyarország ezeknek a konzekvenciáknak az esztendeit éli. Békeséges, szerződéses szomszéd, aki a legelmebb lojalitás ellen vétett volna, ha átugrik a kiegyezés esztendei és ünneplőjének éppen az ellenkezőjét, az engesztelhetetlen küzdést a ma már békeséges szomszéd és a ma már az alkotmányos uralkodók között eszményképül álló király ellen.

Ezt meg kellett érteni annak a magyarázatul, hogy a mai hivatalos Magyarország, illetőleg a hivatalos Magyarországnak az a teteje, amelynek minden lépése számbajön a köztünk és Ausztria és köztünk és a magyar király közötti viszony őszinteségének mérlegelésében — távol maradt az ünnepléstől. Az nem lehet naiv, mert a politikát nem naivitással csinálják. — S a nemzet gyönyörűen megértette azt, hogy hogyan kell magyarázni ezt az okvetetlenkedő ellenzéki harsogásra alkalmas, de az ünnep méltóságos szépségére nem befolyásos félreállítását a kormánynak. Magyarország, az osztatlan, egész magyar nemzet ünnepelt, kicsinyeskedés, kellemetlenkedés nél-

kül. Kossuth Lajos megelégedetten nézhet le reánk az égből. Nagykoru nációt vezetett a küzdelemben. A mai nap bebizonyította.

A város.

Kora reggel, egy perccel öt óra előtt Buda felől ágyudörgés reszketette meg a páras, szürke őszi levegőt...

Budapest fölébredt.

Huszonegy ágyulövés jelezte, hogy Magyarország szent ünnepnapra: Kossuth Lajos századik születésnapjára virrad. És mintha a természet is csak e dörgő jeire várt volna, hogy ragyogással köszöntse a magyarság ünnepét, e pillanatban keleten oszladni kezdett a páras fátyol, a nap lassan-lassan átírt és káprázatosan szép őszi reggelen ki-kibontakozott a főváros lüktető élete.

Az utcák és utak nem voltak oly néptelenek mint más napon a kora reggeli órákban.

Az újságkihirdőket, akik a vasos ünnepi számokat szétvittek a városban, lépten-nyomon megállították vidéki jövevények, hogy lapot vásároljanak. Annnyira kifogytak az újságból — a rögtönzött utcai elárúsítás következtében — hogy a dohánytözsdek számára külön kellett lapokat vinniük. A külső Váci-ut felki csapatokként érkeztek parasztok, lobogó zászlódisz alatt, zeneszó mellett, kalapjuk körül nemzeti szín szalaggal és minden rendtől megkérdezték:

— Merre van a temető?

Öreg parasztok dalás flakra támaszkodva telték meg a nehéz utat és anyák, keblükön osecsemő-gyermekükkel csatlakoztak a hazafias zarándokokhoz.

Ágyudörgés közben indultak el utjukra a főváros utcáin a zenebandák, riadó ébresztőt fújva harsogó trombitáikon. A keleti pályaudvar előtt a süly-sápi nagy banda várta a vidékről érkezőket és öt nagy téren cigányzenekarok tartották meg reggel az ébresztőt.

Az első villamos, amely máskor csak a periferiákon lakó levélhordókat hozta, rogyásig telve közönséggel. És a villamos kocsi is ünneplő és pedig a maga módja szerint: kivilágít és kedvesen hatnak égő lámpáskái a reggeli világosságban.

A triss őszi szellő vidáman lobogtatja a zászlók erdejét; alig volt ház, ahol legalább is egy zászlót ki ne tűztek volna.

A Köztemető-utról le a Kerepesi-uton a Nemzeti Színházig, onnan ismét a Múzeum-körtől a Kálvin-térig már reggeli nyolc órakor alig lehetett fenn tartani a kocsiforgalmat. Fekete ötönnyben a férfiak, nyári rubában a hölgyek, mindmegannyian Kossuth-jelvényvel, melyet napok óta kínálnak vásárlásra a hordárok, akik ma reggel már megna-gyobbították tüzletüket. Nemosak érmetek, de cserfa-leveleket, Kossuth-arcépeket és programokat árulnak, amelyeknek rengeteg a keletjük.

Óriási a tömeg, de a rendet az egész utvonalon senkise zavarja, noha rendőröket egyáltalán nem látni. Az utakon mentőköcsik cirkálnak, hogy esetleges baleseteknél segítségre legyenek. Alig volt rájuk szükség.

A kocsiforgalom egyre élénkebb lesz és végül meg nem szakított, végtelen kigyóvonalban vonulnak egymásután a fogatok. Lépésben haladnak a nemzeti-színű zászlókkal diszített bérkocsik is, amelyek diszmagyaros urakat visznek a képviselőházhoz, a vármegyeházához és a városához.

Az idő halad, már tíz órára jár, amikor a város minden zugából lelkes énekszó mellett vonulnak az egyesületek, testületek, egyletek, küldöttségek stb., stb. a Kálvin-tér irányába. ahonnan majd déli egy órakor indul a nagy menet a temetőbe. Elöl hatalmas férfiak hatalmas zászlót visznek, nemosak az illető korporációit, de nemzeti-színűt is aztán mindannyian széles korszort széles aranyfeliratos szalagokkal, egy-egy jelíggel Kossuth Lajosnak. Nem hiányzik senki, hűségesen hozza el kegyeletének adóját a Nemzeti Kaszinó csakugy, mint a legszerényebb egyesületek. Elöl a nők, azután a férfiak; csendesen, szinte áhitattal énekelve, hogy: Kossuth Lajos azt üzenete...

A Nemzeti Színháznál, mint minden efféle alkalommal, ezuttal is legmegkapóbb az emberek sokasága. Nemosak a gyalogjárón, de a kocsin is négyes sorokban foglal helyet a nép, mely megjelenez minden arra elvonuló testületet és a saját énekével terjeszti annak megkezdett hazafias nótáját.

Egyre hangos éljenés köszönti a Nemzeti Színházat, amelynek ormáról diadalmasan leng a címeres lobogó.

A Múzeum-kört szőnyeges, lobogós ablakaiban és a gyönyörűen diszített boltokban Kossuth szobra látható. Ezen a téjékon fejtették ki a legnagyobb diszt és pompát.

Szemben a Technikával, a Múzeum-kört egy háza előtt egy öreg ember áll, kezében magasra tartva egy keretet, melyben egy kis mirtuság és pedig

A HERCEG (göröcsösen fogja mind a két kezével a szék karfáját, — szemé lángol, — előre hajlít.)

Végre!...

A LAKÁJ:

... akik a tüzes golyótól
Nem féltünk éjjel... de vad dühbe jöttünk,
Ha reggelent ospankadtak előttünk,
Mert fölzavartak álmainkból...

A HERCEG (mind jobban előre hajlít, — az asztalra könyököl, — majd elnyeli a szemécelt est az embert.)

Végre!

A LAKÁJ:

Akik mentünk forró homokra, jégre
Ehes gyomorral, zordan, mint az átok...
Csak mentünk, mentünk...

A HERCEG (ragyog a boldogságtól):

Végre!... Egyet látok!

A LAKÁJ:

Csak mentünk, hogy harcoljunk — egy öt ellen! —
És harcoltunk, hogy menjünk! Vállon, mellen
Sebforradással!... Mentünk!... Mind, ahányan
Csak voltunk, pórén, feketén, soványan,
De vigan lépve ezredünk dalán:
Mi elfáradva nem voltunk talán?

MARMONT (megdőbözve, zavartan):

De...

A LAKÁJ:

S bár a hála önöket illette,
Mi tartottunk ki nagy-híven mellette!
Önök királyi abrakot kerestek!...

(A hercegehez.)

Igen, fenség! Ahol lélekkel esznek,
S dicsőséget csak: abban a fehér
Fényes kintiban százszor többet ér
Hűsös fazékjaiknál a százaz-kenyerem!

MARMONT:

Ki ez a szolgál?

A LAKÁJ (katonás állásban):

Flambeau a nevem!

Ex-örmeister. Granátos. A gárda katonája.
Bretagni vér az apja. Pikárdi a mamája.
Tizenötgy évvel bátran fölcsapott.

Keresztvizet Marengónál kapott.
Kápiár-zsinór. Majd örmeisteri bot.
Bot és finom selyem-harisnya, mely
Kicsorduló öröm-könyvencen ázik.

Az év: ezernyolcszázilken. A hely:
Schönbrunn!... Igen! Mert Schönbrunnban
tanýázik,

Schönbrunnban és Sans-Souciiban a gárda!
A császárral tizenhat évig járta
Mind véges-vegig az egész világot!

Tizenhat roppant csataterén vágott
Az ellenségre. Így vehetjük sorra:
Austerlitz, Eylau és Somo-Sierra,
Eckmühl, Essling, Wagram, Smolensk... Elég
lesz!

Mondjunk satöbbit! Vagy harminchat véres
Szurony-roham. Kapott néhány sebet.
És csakis a glóáért —: ingyen verekedett!

MARMONT (A hercegehez ingerült hangon):

Csak nem hallgathatja végre nyugodtan ülve?

A HERCEG:

Nem!

Mert illik, hogy fölálljak!

(Fölemelkedik a székből.)

MARMONT:

Kegyelmes hercegem...

A HERCEG (Marmont-hoz):

Fenséges könyveinken a címtáblák önök!
Önökre néz minden szem! A hírnevük örök!
De nem volnátok semmik, tí fényes emberek,
Ha millió betűként e fekete sereg
Nem igazodnék sorba, alázattal tele,
Hogy nagy történetet csináljatok velem!

Kossuth Lajos kezeirása alatt, van elhelyezve, alatta egy boríték, postabélyege turini kelettel. A levél így szól:

Kegyed egy levelet kért tőlem, én egy ágauskát küldök. Későn küldöm, de küldöm. Tisztelettelje:

Kossuth.

És ki az a boldog, aki ma, Kossuth Lajos kezeirásával és ajándékával ünneplhet? Elolvassuk a borítékot is, rajta e szavak:

T. Roth Ilona urhölgynek Budapest, Rombach-utca 9. szám.

Mit akarhat a rombach-utcai honleány ezzel az ő mirtuságauskájával? Hát ő már semmit, de az utóda. Eladó ez az ereklye, potom kétszáz koronáért, ennyit ígértek már érte a temetlők is, de akkor nem adta oda. De azóta meghalt Roth Ilona és most sarkóra kell a pénz. Valaki meg is vette a pipás embertől a relikviát.

Erdekes, hogy a mai utcai képből hiányzik egy vonás, amely ünnepi alkalmakkor jellegzetes szerepet szokott játszani a lövegben: alig látni katonát. Néhány katonatisztet láttam, de azok koosiban ültek.

Szinte lázas éljenzés és lelkes kiáltás harsog most végig az uton: nyitott bárkocsin haladnak végig a Múzeum-körtúron Kossuth Ferenc és Lajos Tódor. És amint eltűnnek a tömeg szeme elől, fölhangzik az ének:

Kossuth Lajos azt üzenté . . .

Az istentisztelet.

Az első szó, amely az ünnep hivatalos keretében a magyarság kebléből kitört, a magasságok Istenéhez szállt, aki Kossuth Lajost nekünk adta.

A nap első ünnepi aktsa a deákterti ágostai evangélikus templomban való istentisztelet volt. Ide csak a notabilitások gárdája és a közönségnek nagyon megváltogatott része juthatott be, de a belépőjegy mellett is zsufolásig megtelt a templom hajója.

Az istentisztelet félizkor kezdődött, de a Deák-ter már a kora reggeli órákban tele volt ünneplő közönséggel, urak feketé salonoruhában és hölgyek világos ruhában, a rendező-bizottság jelvényével ellátott tagjai, fogatok és bérkocsik, a bakon festői egyenruhában kevelkedő huszárokkal, szolgák kocsorokkal, palmaágakkal és virágokkal stb. ragyogó látványt nyújtottak a szeptemberi nap megvilágításában.

A rendet báró Splényi Ödön felügyelete alatt példás nyugalommal és biztonságban tartotta fenn kevés rendőr; az érkező képviselőket festői díszmagyarban Farkas János főteremőr kalauzolta.

Az evangélikus templom köror íalai és egyszerű padjai közé keleti színpompa szállott: száz meg száz bársonymente, bársonykesma, saszall és káprázatos forgó.

A templomhajó baloldalán ültek a képviselők nagy számmal és pártkülönbség nélkül. Az első pad sor első helyén ült gróf Apponyi Albert, a Ház elnöke. A jobb oldali padokban a főváros törvényhatóságának tagjai ültek, akik közül szintén nagyon sokan jelentek meg díszmagyarban. A padok előtt foglaltak helyet a főváros polgármesterei, akiknek kezében volt a házigazda szerepe: Márkus főpolgármester, Halmos János polgármester és Matsuka alpolgármester, mellettük ült Beniczky Lajos, Pestmegye alispánja.

Az oltártól balra ültek az egyetemek, intézetek, előkelő testületek képviselői, jobbra pedig a Kossuth-család tagjai és vendégei: Buttkayné-Kossuth Luiza, Ambrosovics Béla miniszteri tanácsos családja, továbbá a De Gerando-család női és két férfi-tagja, akik külföldről jöttek el az ünnepre. Itt ült báró Prónay Dezso, az ágostai egyház egyetemes főfelügyelője is. A padokat és az oszlopok közt lévő teret a következő küldöttségek foglalták el:

Pestmegye küldöttsége Beniczky Lajos alispán vezetésével, a Pesti Lloyd-társulat nagy küldöttsége, melyet Weisz Berthold országgyűlési képviselő vezetett. Ott voltak továbbá: Selmeczbánya küldöttsége Szirmai József kir. tanácsos, polgármester vezetésével; Maros-Vásárhely küldöttsége dr. Bernády György polgármester vezetésével; Vasvármegye küldöttsége gróf Zay Miklós vezetésével; Beregvármegye küldöttsége dr. Gulácsy István főjegyző vezetésével; Borsodvármegye küldöttsége dr. Tarnay Gyula alispán vezetésével; Beniczky Kálmán törzosi alispán; Maros-Tordavármegye küldöttsége Erdődy Sándor főjegyző vezetésével; Aradmegye küldöttsége Czárán Márton vezetésével; Esztergomvármegye küldöttsége dr. Thuránysky Lajos főjegyző és dr. Perényi Kálmán főszolgabíró vezetésével; Szabadka küldöttsége Pertus Mihály polgármester vezetésével; Fiume küldöttsége, dr. Vio Francesco polgármester vezetésével; Fehérmegye küldöttsége, báró Mandoff Géza vezetésével; Liptómegye küldöttsége, dr. Platny Sándor és Fruzsnaszyk Pál főjegyző vezetésével; Sopron város küldöttsége, Kund Frigyes tiszti főjegyző vezetésével; Temesvármegye küldöttsége, báró Sziljanovics György vezetésével; Abau-Tornavármegye küldöttsége, Rakovszky Endre alispán veze-

tetésével; Baranyavármegye küldöttsége, Koszits Kamill alispán vezetésével; Veszprémmegye küldöttsége, Kolozsvári József alispán vezetésével; Pozsony város küldöttsége, Rumbek Tódor h. polgármester vezetésével; Zombor város küldöttsége, dr. Drakulits Pál vezetésével; Bács-Bodrogvármegye küldöttsége, Soultéy Ferenc és Csatáry Károly vezetésével; Zala-vármegye küldöttsége; Somogymegye küldöttsége, Miar Gyula alispán vezetésével; Sopron vármegye küldöttsége, dr. Baán Endre alispán vezetésével; Győr város küldöttsége, dr. Angyal Armand főjegyző vezetésével; Eger város küldöttsége, Babocsay Sándor vezetésével; Debreczen város küldöttsége, Simonffy Imre polgármester vezetésével; Hajdu vármegye küldöttsége, Veszprény Zoltán főjegyző vezetésével; Csanád vármegye küldöttsége, Návay Lajos alispán vezetésével; Kolozsvár küldöttsége, Vikrid Kálmán arvaszéki elnök vezetésével; Krassó-Szörény vármegye küldöttsége, Fialka Károly alispán vezetésével; Baja város küldöttsége, dr. Hegedűs Aladár polgármester vezetésével; Nagyváradi küldöttsége, Bördő Ferenc helyettes-polgármester vezetésével; Nógrád vármegye küldöttsége, Nagy Mihály alispán és remetei Sebastiany Vilmos vezetésével; Gümör vármegye küldöttsége, Bornemissa László alispán vezetésével; Győr vármegye küldöttsége, Goda Béa alispán vezetésével; Esztergom vármegye küldöttsége, Andrássy János alispán vezetésével; Pancsova város küldöttsége, Matanovich Adolf polgármester vezetésével; Heves vármegye küldöttsége, Majzik Viktor alispán vezetésével; Arad város küldöttsége Simay István, Béla és Erdélyi Pál; Csongrád vármegye küldöttsége dr. Cicatrius Lajos alispán vezetésével; Gyöngyös küldöttsége, Kaplány József polgármesterrel; Szolnok küldöttsége, Bagossy Károly alispánal; Pécs város küldöttsége, dr. Gröber Aladár h. polgármesterrel és még igen sok más küldöttség, egytel és dalárda. A budapesti tudományegyetem részéről Pöldes Béa a tanár és a kir. József-műegyetem részéről Kovács S. Aladár.

A karzatokat roskadási megfőltötte az előkelő hölgyközönség, mint valami virágkoszorú.

Pont félizkor a Károly-körtú felől felhangzó éljenzés a Kossuth-fiúk érkezését jelezte és amikor koosijuk a templom előtt megállt, a fogadjárón szorongó sűrű tömeg lelkes éljenzésbe tört ki. Kossuth Ferenc díszmagyarban volt, zöld bársony Zrinyi-korabeli mentében, Lajos Tivadár ellenben egyszerű feketé redingetében és cilinderral. Az oltár jobb oldalán levő első széksorban foglaltak helyet, a Kossuth-család számára fenntartott székeken.

Mikor mindannyian elhelyezkedtek, fenn a kóruson megszólalt az orgona: méltóságos hangzáradattal fölötötte be a templomot a Brony-féle gyönyörű prädütium; alig hogy elnémult az orgonaszó, az Operaház lérikara Meyerbeer hatalmas Ünnepi éneket zengte el.

Most Horváth Sándor lelkész az oltár elé lépett, hogy ünnepi beszédét elmondja. A galambosz pap, feketé egyházi öltönyében és a Luther-gallérral, messzeesengő hangon változta Kossuth pályáját, majd így szólt:

De minek tovább is szót keressem Kossuth Lajos méltó magasztalására. Hiszen mindnyájan ismerhetjük az ő lángoló honszerelmét, az ő titáni küzdelmeit, az ő nagy és dicső alkotásait, az ő hatalmaság keserveit. Hiszen mindnyájan előtt nyilván van, hogy a mi jogra van a magyar népek, a mi szabadsága van e hazának, annak erős alapjait mind Kossuth Laos rakta le az 1848-iki törvényekben. Erre az alapra támaszkodva alkotta meg a nemzet bölcsé a kiegyezés művét. Ezen az alapon virult föl újra hazánk föléseges királyunk alkotmányos urakodása alatt. Amíg ez alapon rendületlenül megállunk, addig a pokol kapni sem vehetnek diadalt e hazán, e nemzetem!

Áldott legyen a népek Istene, a mi mennyei Atyánk, hogy e szép ünnepet, Kossuth Lajos dicső hazánkfa születésének évszázados emlékkünnep megérthetők. Áldott legyen az élekkünnep minden ímája, sóhaja és lelkesedése! Áldott legyen a mi szeretett magyart hazánk s álljon és viruljon időtlen időkig. Amen!

A beszéd után alkalmi könyörgést mondott a lelkész, melyet a közönség álva hallgatott végig. A szép jobházban Isten ádását kérte a Kossuth-ünnep nemes érzelmeire, a hazára, a királyra és a fővárosra. Végül megáldotta a közönséget.

Most fölzendült az orgonán a Himnusz fenséges dallama: mindenki felállt és az egész közönség egy szívvvel énekelte ezt a fenséges ímánt. Fenséges kép volt. A puritán egyszerűségű templom belsejét a tisztá ábitat mélységes hangulata fölötötte be. Az egyetlen dísz azok a díszkai növények és pálmák, amelyek az oltárt ékesítik, a csillárokban pedig és körök körül a karos gyertyatartókban tömérdek gyertya lobogott misztikus fényvel.

A Himnusz elhangzásával oszladozni kezdett a közönség és a templom kapuján kielő tödült az Isten házának ünneplő népe. A komor fenségu csarnokból ki a zajgó eleveenségbe, a verőfényben ragyogó szeptemberi utóara, ahol ezer hangváltozatban zsiobogott az élet.

A fényes gyülekezet az utóara tödült. Az éneklő és éljenző tömegben több fotograus állt, aki felvéte-

leket csinált a megkapóan szines képről, mely itt föl-tárult.

Szép sorban robogtak elő a fogatok . . . Végül a közönség is szétoszlott a Deák-térről.

A mauzoleum alapköve.

Az őszi lombok alatt szinte új tavasz hasadt ma a temető utjain. Csupa virág az utakon, ezernyi színben pompázó szallagok, melyeken nagy arany betűkkel volt kihirdetve Kossuth emlékének halhatatlansága. A koszorukat díszruhás szolgák vitték uraik előtt, migmen Kossuth sírhalmához érkeztek. Csakhamar kiestődött a sírhalom körül az a szines, osodálatos kép, mely nemzeti ünnepeinket olyan osodáltta és irigyletté teszi mindenki előtt. Villogó ék-köves forgók, a szélben meg-meghajló saszallak, drága menték, gyönyörű mivű kardok s szép férfias alakok alkotják ezt a képet, melynek mintegy keretét adták a magas árbockokra fölfont röpökdő lobogók. A megyei urak majdnem mind díszruhában jelentek meg, a képviselők közül is a legtöbben nemzeti viseletünk szivárnyos színeit öltötték föl.

Most suttogás hallaszott a sír körül állók tömegében. Az ünnepi ruhába öltözött elegáns asszonyok előre nyújtották fejüket s figyeltek.

— Apponyi . . . Apponyi — sugták egymásnak s mikor a képviselőház elnöke, aki az országgyűlés küldöttségét vezette, megállt a sírnál s letette az országgyűlés remekbe készült koszoruját, egyszerre fölharant minden oldalról a lekes kiáltás:

— Eljen Apponyi!

Harsányan megéljenzték Kossuth Ferencet és Lajos Tivadart is. Kossuth Ferenc zöldselyem arannyal kivarrt gyönyörű mentéje élénk ellentétben állott testvérénél egyszerű, elegáns feketé redingetével. Mindketten komolyan megindultan álltak halhatatlan atyjuk sírjánál, melyet most egymástán halmoztak el virággal, babérral, gyönyörű aranybetűkkel ékes háromszíni szallagokkal a vármegyék és városok küldöttei. Körök körül mélységes csönd honolt, a halhatatlanság gondolata támadt az elmékben s egy nagy kor emléke súbant végig a fők közt.

Ebben a pillanatban; mintha csak az emlékek egyre fokozódó erejét jelképezte volna, csöndesen, majd viharosan hangzott föl a hatszáz énekesből álló dalárda éneke. Kossuth himnuszát zengte a dal s hirtelen fölverte a csöndet, föl szabadította az emlékeket s amint egyre erősebben zugott, nőtön nőtt az ünnepi láz is. Most már minden koszoru hozójának kijutott az éljenből s nem is temetőbeli, gyászünnep volt, ami kibontakozott, hanem diadalnapja Kossuth emlékének.

Kossuth sírján száz meg száz virág illatozott már, a sírt övező vasrácsot eltakarták a szallagok s az emléklelek illatos, káprázatos lényé sugározta be e megszentelt hantokat.

A sírtől följebb, vagy száz lépésnyi uton, hatalmas lombos fák alatt sorolat állott a közönség. Az ut végén, ahol a fák lombja összehajlik, címeres, lobogós árbockok látszanak. Halalmas, kupolás sátor emelkedett ott, melynek aranyos gombján megcsillant az őszi napsugár. Az ünneplő társaság most, hogy éppen tizenkettőt ütött az óra, e sátor felé igyekezett. Ezen a helyen emelik Kossuth Lajos mauzoleumát. A térség közepén, melyet óriási fák öveznek, második sátor is van. Zöld szövettel bevont telejérsől hatalmas láncok és esigák függnek alá. Ezeken eresztik le a harminchárom métermáza súlyú bazalt sziklát, a mauzoleum alapkövét, a mélységbe.

Az ünneplő közönség most elérte ezt a helyet s megállapodott. A dalárda a Himnusz énekelte. Az emberek levették fűveiket, s mélységes meghatótsággal énekeltek a dalokkal együtt a magyar nép legszebb ímáját. Ezután Halmos János, a székesfőváros alpolgármestere ment föl a lépcsősátor bejáratához s megtartotta ünnepi beszédét.

Temetőbe jöttünk — ugymond — tisztelt polgártársak! A halottak birodalmába, melynek sírj csendjélt csak időnként veri föl a hátramaradtok zokogása, amidőn örökre eltűnőn látják szeretteik kihűlt poarait a sírnak mélyében, vagy a mikor a kegyelet és megemlékezés virágait hozták magukkal, hogy föl idiszit-sék velük az elköltözöttek sírhalmát. A temető hangja tehát a bánatnak, a fájdalomnak, a zokozásnak a hangja. És mi ma még sem zokogni öltünk ide; mert a bánatnak, a fájdalomnak hangján kívül van még egy más hang is, mely itt az emberi élet földi pályatúsának az utolsó állomásán olykor-olykor megcsendül: a multak emekeiből és példáiból merített lelkesedésnek hangja. E hangot megszólalni halljuk akkor, amikor az élő nemzedék bizonyos napokon ide zarándokol, hogy elhunyt nagyjainak sírján dicsőtől szavakkal emlékezzék meg tetteikről és ezt cselekedvén. Önmagát és az utána következő iju nemzedéket buzdítja, lelkesítse, hogy ugy szeresse a hazát, úgy dolgozzék s ha kell, ugy szenvedjen is érte még vére onásával is miként ama nagyok tették, akik itt pihenik örök álmukat és kiknek a sírjuk a fölött domborult elcső száradokon át van hivatala hirdetni nevét, hírét, dicsőségét.

Temetőben vagyunk, ahol nemcsak egyszerű, igénytelen polgárok ezrei, hanem a nemzet nagyjai

közül is számosan nyugosznak és várják a föltámadást; nemcsak azt, melyre a vallás tanit bennünket, hanem azt is, mely eszméiket, érzéseiket, gondolataikat keleti föl az utódoz lelkében. A mai nap is ilyen, tisztelt polgártársak, melyen ide sereglettünk hogy az elismerésnek, a nemzet kegyeletének és halálának emlékét kezdjük megépiteni e megszentelt helyen. Az 1825-ik évvel kezdődő nagy korszaknak négy kimagasló politikai alakja volt, kiknek emléke mindaddig élni fog a nemzet lelkében, míg magyar lesz e földön, mert működésük, a haza javáért vívott harcok, átlát sükvésük soha feledésbe nem merülnek. Ezek a nagyok: Széchenyi István, kit nemzete méltán illetett a legnagyobb magyar névvel; Deák Ferenc a haza bölcső; Bathányi Lajos, a félelem nélküli magyar lovagiaság fényes példaképe és Kossuth Lajos, a legragyóbb szónok, államiérfi és politikus. A maga nemében mindenik a legnagyobb, de ha szabad összehasonlítással élünk, e legnagyobbak között is kiváló: Kossuth Lajos. Boldog az a nemzet, melynek a Gondviselés oly rövid idő alatt négy ilyen jelést ajándékoz. Mindannyian őseinkhez tértek már örök pihenőre és Széchenyi kivéve, — aki saját nemzetisége földjében, a nagy-csenki sírban alusza örök álmát — a többi három itt, e helyen, közel egymáshoz, amint közel állottak egymáshoz az életben is, pihen ki a szép, a nemesen eltöltött élet fáradságait, Ima, tisztelt polgártársak. amott áll Bathányi Lajosnak síremléke, emitt magaslik föl szemünk előtt a Haza Bölcsőének művészi mauzóleuma, és itt e helyen, melyet most állunk körül, fog rövid idő múlva fölemelkedni a monumentális emlék, mely Kossuth Lajosnak halálákorában is adott temetőt fogadja. A törvényalkotások történetében valóságos meteor gyanánt tűndöklik a 48-iki magyar törvényhozás munkája. A nemzetnek ezeres útjait lassanként fölépítéi állami élete egészen új alapokat nyert. Az a szellem, mely a régi viszonyoknak megielett, de mely nem állhatott meg az újabb kor szabadabb furvalta előtt, néhány hónap alatt átalakulva helyet adott egy másikkal melytőlve van szabadsággal, fölvilágosodással és megfelel a nemzet méltóságának és ama hő óhajtsókának, melyek jobbaink lelkében már évtizedek óta törongtak. Es ha ez a törvényalkotás nem volt is teljesen bejezett mű, mégis ez vetette meg alapját az új Magyarországnak. A régi rendi alkotmány helyébe mely csak a kiváltságosok csekély számának adott jogokat és befolyást a törvényhozói működésre, odaállította a népképviselői alpra lektett új alkotmányt; az idegen befolyástól függő, felelősség nélküli kormány helyébe a független, felelős nemzeti kormányt; erendelte, hogy országgyűlés évenként legyen, mint legbiztosabb óvszere annak az alkotmányellenes kormányzásnak, mely a csak időnként és néha hosszú időközben összehívott országgyűléseket meddőkbe tette a demokrácia érvényre jutásával leöntötte a nemzet egyes rétegeit elválasztó falakat, szélesebb alpra fektette a választói, szabályozta a helyi önkormányzatú jogot és ennek keretében kiterjesztette a városok és községek autonóm jogkörét; egyenlővé tette a törvény előtt az ország valamennyi polgárát nyelv és vallásbeli különbség nélkül; teljesen eltörölte a jobbágyság maradványait; a kőterheket áthárította azok vállára is, kik előbb mint kiváltságosok azok alól föl valának mentve; szabaddá tette a földet, a gondolatot, a szót és a sajtót; helyreállította az ország területi integritását és — mindezzel, és az igaz szabadságvágyunk ama tiszteletreméltó szellemével, mely ezt a törvényalkotást átleni, alapját vetette meg a modern, egységes magyar jogállamnak.

De nem ez Kossuth Lajos egyetlen érdeme. Alig van a modern Magyarország fejlődésében mozanat, melyet ő meg nem érzett, melyet előre nem látott volna, melynek megvalósulásához ha egyébbel nem, a legfontosabbal, tudniillik az eszme kiundásával hozzá nem járult volna. Es van még egy, tisztelt polgártársak, ami éppen reánk, a fővárosra hártja első sorban a Kossuth emléke megörökítésének kötelességét — és ez az, hogy Budapest azon nagyvárosny fejlődésének, mely a kiegyezés korával kezdődik, alapkövét ő tette le az 1848-iki törvényeknek azon rendelkezése által, mely a minisztérium és az országgyűlés székhelyét Budapestre jelölte ki. De meg ebben nem merült ki Kossuth Lajos érdemeinek láncolata. El nem múló érdemeinek egyike az is, hogy ama hosszú időn át, mely őt távol tartotta a szerlelt hazától, nem szünet meg gondolkozni, irni, cselekedni a hon javáért mindaddig, míg a toll kihullott kezéből, míg megszűnt dobogni a szív, melynek minden érzése, megszűnt működni az agy, melynek minden gondolata hazáé volt.

„Nemzedék száll, nemzedék mulik, a kálmor keről, alkalom merül, a szó elhangzik, de értelme megmarad, ha igaz és egészséges, ha nem, veszen, mint elvész a szélben a sőhajás” — ezt írta Kossuth Lajos Iratainak egy helyén s e szavakat rá is alkalmazhatjuk; elmulit, majdnem egészen elmulit már az a nemzedék, melynek ő vezéröl szelleme volt; új nemzedékek támadtak azóta s elognak mulni ezek is; elhangzottak a szavak, melyek egykor az ő akjáröl fölfelelősségek az országot, de értelmük megmarad és azok, melyek igazak voltak, nem loznak elvészni, mint szélben a sőhajás!

Ugy legyen!

A gyönyörű és magvas beszéd nyomán, mely mély hatást keletit, hangos éljenzés, sőt taps is hangzott föl.

Most Rényi József, a főváros főjegyzője olvasta föl az alapköbe való szokásos okmány szövegét. Az okmányt egymásután írták alá a díszsátorba összegyűltek. Ezt az okmányt és a mauzóleum terveit, a mai lapok egy-egy példányát üveghengerekbe tették. A ma forgalomban lévő arany- és ezüstpénzkekkel együtt az üveghengereket cinkládába helyezték, lepecsételték s az alapkö üregébe rejtették el. A polgár-

mester intésére most leeresztették a csigákat, melyek lassan, óvatosan vitték magukkal a málysgébe azt a hatalmas terméskövet, melyen Kossuth Lajos síremlékét építik föl. A bazalt-szikla felső lapján csak ennyi van feljegyezve:

KOSSUTH LAJOS
1802—1902.

Az ünnepi menet.

Az ünnepi lelkeség a legmagasabban délután nyilvánult, mikor százezer ember zarándokolt ki tömött sorokban Kossuth sírjához. A rajongás és a kegyelet nagy érzése méltóságos rendet teremtett, nem volt itt szükség semmi vezényszóra vagy rendőri beavatkozásra. A Kálvin-téren már délelőtt tizenegy órakor megkezdődött a testületek s az egyesületek felvonulása. Lobogóval énekeszóval jöttek sorra a főváros egyesületei s fehérruhás leányok hozták a koszorukat. Ameddig a szem elátott, zászlókat lengett a szél. Egyes helyeken cigány- és veteránbandák játszottak hazafias dalokat. Olyan volt az egész környék, mintha harcra induló, lelkes sereg szállotta volna meg. A rendezőség a Múzeum-kávéházban ütötte föl tanyáját, az agilis rendezők fényesen működtek, alig lehetett rendőrt látni. A Múzeum-kört elején állottak a 48-as honvédek, a legionáriusok, a noárád-megyei evangélikus esperesi kerület küldöttsége, a főváros dalárdának tagjaiból alakult nagy énekkar, a még élő 1848/49-iki követek, az országgyűlési képviselők. A Müegyetem előtt állott a különböző főiskolák ifjusága, a kortól baloldalon a fővárosi iskolák növendékei, a Sándor-utóban a különböző kaszinók, iparos-testületek küldöttei, a Múzeum-utóban a vidéki küldöttségek, míg a Kálvin-téren a főváros polgársága gyűlekezett.

A gyülekezés alatt sok kedves epizód játszódott le. Sok bálmulója akadt egy díszes ramába foglalt a mirtuszágakkal körülvevett levélnek, amelyet Kossuth Lajos pár évvel halála előtt írt Róth Ilonkának. Az érdekes levelet körülhordogtatta a gyülekezés sokaság között s mindenfelé megéjleneték. Erdekes epizód történt a Kerepesi-ut és Múzeum-kört sarkánál, ahol az öreg honvédek állottak. A deák-téri tempomból kocsin jöttek arrafel Kossuth Ferenc és Kossuth Lajos Tivadar. Az öreg honvédek körülhógták a kocsikat és sírva csókolták a kezeiket.

A közönség nyugodtan, biggadtan várta az indulás óráját, hallgatva Rác Pali s Radics Béla zenekearának szép játékát. Félgy után egy lovasrendőr vágtaato érkezett a Múzeum-körtra, Halmos polgármester üzenetével, hogy a főváros ünnepe véget ért. A rendőrség ekkor még megtette a végső intézkedéseket az indulásra.

Körülbelöl háromnegyed egyre járt az idő, amikor a hatalmas embertömeg megmozdult a Kerepesi-ut sarkáról. Elöl hat lovasrendőr haladt lépésben, utánuk pedig a rendőrség részéről Czdyik tanácsos ment majd az országos nemzeti követség tagjai követték. Utánuk három loगतat, hatalmas koszorúkkal öreg honvédek haladtak, élükön Lakatos Sándor volt országgyűlési képviselővel és Szentmrey menedékházi parancsnokkal, majd pedig egy sereg egyenruhás honvéd ment gyalog. Utánuk a főiskolák ifjusága, a fővárosi iskolák növendékei, az iparos-egyesületek, jótékony és betegsegélyező egyletek, majd a vidéki küldöttségek és a főváros polgársága mentek. Az első éljenzés a Nemzeti Színház előtt hangzott fel, amikor a menet élén haladó megletták, hogy a színház ormára hatalmas nemzeti zászlót tűztek ki. Az éljenzés után rázendült a Kossuth Lajos azt üzenet, meg a Ne sírj, ne sírj Kossuth Lajos s ez a két dal halatszott az egész uton végig. Amerre a menet elhaladt, az ablakok felé voltak közönséggel s hölgyek, ünneplő ruhába öltözött urak lengették kendőiket a menet felé s az utca közönsége is együtt énekelte a hazafias dalokat a meneten haladó polgársággal. Legtöbb éljenzés a VIII-ik kerületi polgári iskola kis növendékeinek jutott, akiknek csengő hangja messze kihallatszott a hatalmas hangáradatból, amelyet messze elvitt magával az ózi szél.

A Kerepesi-ut első fele zászlóerdővé vált már, amikor a menet a Népszínház elé ért. Itt a színház erkélyén egybegyűlt a színház egész karszemélyzete, élén az igazgatóval és a kórus rázendítette a Kossuth-nótát. A szép ének hallattára egy percre megállt a menet s éljenzete a színeseket. De kijutott ezen a ponton az éljenzésből Heggyi Arankának, Blaha Lujzának és Küry Klárának is, akik lakásaik felidőszített erkélyéről nézték végig a hatalmas menet kiéljölését. A Munkácsy-kávéház előtt Oláh Lajos zenekara állott s a Rákóczi-induló játszott, mikor a menet eleje odaért. A menet itt is megállott egy pillanatra s mikor a cigányok a Kossuth-nótát húzták, megindultak a temető felé. A menet eleje a kerepesi-temetőnél járt már, amikor a vége bekanyarodott a Kerepesi-utra. Ekkor látszott csak meg,

a menet impozáns volta a maga valóságában. A Kerepesi-ut egész hosszában fekte volt a temérek embertöl, szép látványt nyújtottak a sűrű egymás utánban következő zászlók, a kendőiket lobogtató hölgyek s sa még ehhez hozzáveszünk a Kossuth-nótát, amelyet mintegy százezer ember énekel az egész uton végig, fogalmat alkothatunk arról a képről, amely a Kerepesi-uton a nézőközönség elé tárult. Jó másfél órába került, míg az eleje, amely mellett az önkéntes tűzoltók haladtak, kötéli-kordonnal, a temető kapujához ért. Ekkor már egynegyed három emült e körülbelöl három óra volt már, amikor megkezdődhetett az ünnepnek a temetőben lejött része.

(A temetőben.)

Kossuth koszorúkkal s virágokkal elhalmozott sírja körül a demokrata-kör tagjai tartották fenn a rendet. Kevéselő a menet megérkezése előtt érkeztek meg a sírhoz Kossuth Ferenc díszkoszorbán és Kossuth Lajos Tódor fekete szalonöltözékben. A Kossuth testvéreket Polónyi Géza, Dienes Márton s Kardhorod Árpád fogadták, Az öreg honvédek a sír jobboldalán fenntartott he yet foglalták el. A Kossuth-fluk sorra kezelt fogtak a nagy idők agastyánaival. Aighogy az öreg honvédek elfoglalták a sír mellett kijelölt helyeket, rázendítették a meneten résztvevő dalárdák a Zszoatót. A közönség kalapelve, ájtatos esendben hallgatta végig a meghatott éneket. Ezután Polónyi Géza lépett a szószékre s lelkes beszédet mondott.

Őseink vérével szerzett alkotmányunknak védőbástya között — ugymond — törheten hitteit és bizalommal a magyar nemzetnek nagy jóvendője, örök halála Kossuth Lajos emlékeztető iránt, loгодamat tesztünk e szent sírnál, hogy magyar élszantsággal utolsó lehelletünkig küzdeni fogunk a szabadsáért és függetlenségért s a jogegyenlőség, a vallásszabadság és a lelekezetek közötti túrelmesség talizmánjának torrazott erejével tovább harcolunk az emberi jogok dadaláért. Kossuth Lajos élni fog, amíg magyar lakik a földön! Ez a néma sír számon kéri a nemzetnek élő lelkiismeretét. Ennek az élő lelkiismeretnek sugallatára térdreborulva fordul Budapest székesőváros polgársága a nemzet mai nagy ünnepeén esző könyörgéssel a Mindenható elé: Szabadságnak és függetlenségnek Istene! Áldd meg, örökké áldd meg Kossuth Lajosnak emlékeztetőt!

Az éljenzés lecsillapultával Lakatos Miklós a honvéd-menház és az országos honvéd-egyesületek nevében mondott hazafias beszélt. Utána Hoffmann Ottó, az Egyetemi Kör élnöke lendületes szavakkal változa az ifjuság hazafiai kötelességét. Dr. Somogyi Lajos a demokrata párt koszorúját teite le magvas tartalmu beszéd kíséretében. Ezután Dr. Papp Zoltán országgyűlési képviselő érces hangon szavaltá el az alkalomra irt költői szárnyalású ódáját, amelynek egyes strófiáit zúgó lelkesedéssel loгодta az ünneplő közönség. Ezután egymásután járultak a sírhoz az egyes testületek, egyesületek és vidéki küldöttségek, amelyeknek szóznokai hazafias beszédek kíséretében tették le a szebbnél-szebb koszorúkat a szentelt hantokra. A programmszerű ünneplés ezel véget ért, de még órák hosszág tartott, mire a menet utolsó csoportja is elvonult a sír előtt s az utolsó koszorút is elhelyezték.

Este.

A délutáni ünnepségről hazatérő közönség egy része a temetőből egyenesen a Múzeum-körton levő Brázay-ház elé vonult, ahol Ruttkayné Kossuth Lujza lakik s ott állást loгодta, hazafias dalokat énekel és a család tagjait éllette. A tömeg rövid idő alatt annyira felszaporodott, hogy az egész Múzeum-körtut eltele, ugyannarra, hogy a vilamos kocsik is csak nagy ügygyel-bajjal közlekedhettek a sűrű embertömegben keresztül. A tömeg végre is beverte egy pár kocsinak az ablakát, mire teljesen megszüntették a közlekedést. Az énekeszó halatára a Kerepesi-ut és Kossuth Lajos-utca sétáló közönsége hamarosan csatlakozott a tömeghez, hogy hely hét óra tájban mintegy 6—8.000 főnyi tömeg állt már tömött sorokban a Múzeum-körtun, vára az esti nyolc órai szerenádót.

Ezalatt az Irányi-utóban lévő Sas-kör épülete előtt a lampionos menetet szervezték az ünnepség rendezői. A nagy közönség, amely csatlakozni akart a lampionos menethez, a Városház-téren gyűlekezett, míg a Sas-kör háza előtt a dalárdisták meg a lampionosok gyűlekeztek. A rendre itt báró Splényi Ödön rendőrtanácsos, Goguss Dániel rendőrfogalmazó és Ssekely Vladimir segédloгодalmazó ügyeltek föl egy pár rendőrrel. Esti nyolc órára szervezte volt már a menet, ugy hogy el is indulhatott. Elöl egy pár rendőr ment, élén Goguss loгодalmazóval, majd két sor önkéntes tűzoltó haladt. A tűzoltók sorai mögött ment mintegy tíszáz lampionos, akiknek élén mintegy 30—40 ember magnézium-fáklyákkal volt ellátva. Lassu tempóban haladt a menet — amely a Városház-téren lévő közönséggel mintegy 3—4000 főnyire szaporodott — a Váci-utón, Deák Ferenc-utón

és Károly-köruton át a Múzeum-körut felé, hogy szerenádall tisztelje meg a betegen fekvő *Ruttkay*-t.

A ma este tervezett általános kivilágítás elmaradt ugyan, de azért — különösen azon az utvonalon, amerre a menet elhaladt — a legtöbb ablak ki volt világítva. A többi utcákban is, a legelkelőbb pa otáktól a legutolsó kis házacskáig, nagyon sok ablakban égett az emlékezés kegyeletes lángjai. Ott volt többen között az Egyetem-utóban levő gróf Károlyi-palota, amelynek különösen az egyetem-u'cai része valóságilag pazar fényben ragyogott.

A lampionos menet a Múzeum-körutig minden akadály nélkül eljutott, itt azonban egyszerre megakadt, olyan nagy tömeg tartotta megszállva a körutat. A rendőrök és a tűzoltók kötelekből vontak kordont, hogy a tömeget hátraszoríthassák s utat csinálhassanak a menetnek, ez azonban óriási munka volt. Különösen sűrű volt az embertömeg a Brázay-ház előtt. Itt kellett a legnagyobb erőfeszítést kifejteni. A tűzoltók s a magnézium-fénykéfékkel ellátott rendezők kétségbeesett küzdelmet folytattak a közönséggel, amelyet a hátraszorítással valósággal összpreéseltek. Asszonyok, gyermekek jajszékelték s olyan kavardós támadt pár perccel, hogy a rendőrség is lejtést veszített s már-már azt lehetett hinni, hogy lehetetlen lesz a szerenád megartani, amikor végre mégis sikerült egy helyet szorítani a dalárdistáknak s megkezdődhetett az ünnep utolsó része.

Először a dalárdák énekeltek el a Himnuszot, majd *Hegedűs* István mondott beszédet, a főváros polgársága nevében üdvözlöve a Kossuth-családot. Fent, a Brázay-ház első emeleti erkélyén voltak *Kossuth* Ferenc, *Kossuth* Lajos Tódor, *Thaly* Kálmán, *Polónyi* Géza, *Papp* Zoltán és több országgyűlési képviselő. *Hegedűs* István beszédére *Kossuth* Ferenc válaszolt. Atyja emléke, a saját és öccse nevében — aki messze földről jött el erre az alkalomra, hogy szemtanúja legyen a magyar nép szeretetének *Kossuth* Lajos iránt. beteg fekvő nagynénje nevében, aki őrangyala volt *Kossuth* Lajosnak, köszönetet mond a főváros polgárságának, akik összejötték itt, hogy halálában még jobban szeressék, mint életében. Összegyűltek itt — ugymond — azok, akik nem lennének magyarok, emberek, hogyha édesatyja nem élt volna. Valamikor azt mondta *Kossuth* Lajos, hogy hangja messzebb fog hallatszani, ha ő már a sírban fekszik. Ez igaz is, mert ha ilyen nagy varázs az ő neve, ez az ország nagyhatalom marad s félnek is tőle a hatalmasok. *Kossuth* Lajos neve századokig élni fog e nép szívében s hiszi, hogy éppen úgy mennek ma a fiúk a haroba, mint annak idején apjuk, ha szükség lesz rá. A család nevében köszönetet mond a polgárságnak nagy szeretetért.

A tömeg ezután *Kossuth* Lajos Tódort kívánta hallani, aki rövid beszédében kijelentette, hogy nem érdemli meg ezt a kitüntetését, mert ő külföldön él. Különben is már a bátyja szépen tolmácsolta köszönetüket. Ő is pesti embernek érzi magát, mert itt született s azért is őszintén óhajta, hogy minden magyar ember szíve a függetlenségért dobogjon. Különben köszönetet mond a polgárság nagy szeretetének megnyilatkozásáért.

Ezután a dalárda énekel, majd *Polónyi* Géza arra kérte a polgárságot, hogy a nagy naphoz méltóan, a legnagyobb rendben térjen baba.

Háromnegyed tízra járt az idő, mikor az ünnep véget ért s a hatalmas tömeg hazafias dalokat énekelve s a Kossuth-család tagjait éltetve, szétszólt.

(Tüntetések.)

Ez az ünnep sem mulhatott el tüntetések nélkül. Mikor a rendezők kiadták a jelszót a szétoszlásra, egyes kisebb rakoncátlan csapatok kiváltak a tömegeből s nagy lármával, zászlók alatt vonultak végig a Kerepesi-uton s az Erzsébet-köruton. Az egyik ilyen kisebb csoport a Dob-utóig eljutott. Az volt a célja, hogy a Demokrata-kör elő vonuljon. A Dob-utca sarkán lévő ház egyik iüzetének lámpáin nemzetiszínű zászlók lengtek. Az egyik fiatalember az egyik zászlót le akarta tépni. A közelben állott egy rendőrpózt, aki a rakoncátlan fiatalembert nyakon fogta és be akarta kísérni a hársfa-utcai kapitányságra. Amde az egész tömeg, mintegy 60—80 ember nekirohant a rendőrnek s agyon akarta verni. A rendőr a saját védelmére kardot rántott s ezzel sikerült eljlesztenie a tömeget, amely hanyathomlott rohant el a rendőr kardja elől. A rendőr azt a fiatalembert, aki a zászlót le akarta tépni, letartóztatta s bevitte a VI-ik kerületi kapitányságra. Ennek a szétbontott csapatnak egy része eljutott a Sziv-utóig s ott több ablakot bevert, amíg a rendőrség újra szét nem oszlatta őket.

Egy másik csapat a Teréz-köruton az Abbázia-kávéházig jutott el. Ez a csapat állott mintegy 5—600 emberből. Az Abbázia-kávéház előtt azonban *Csajlik* rendőrtanácsos szétoszlásra szólította fel őket. A csapat hallgatott a szép szóra és minden rendezavarás nélkül szétoszlott.

A harmadik ilyen csoport melléktútcákon át eljutott az Operaházig s ott ugye gnyedve tizenegy fájban óriási lármát csapott. Fűtőt, abogult a tömeg, mire előjött az Opera helyiségeiből tíz gyalogos rendőr, élén *Gersich* felügyelővel. *Gersich* elügyelő szépen elterelte a csoportot, hogy oszljának szét de szavai elveszték a nagy lármában. A felügyelő ekkor nyolc lovasrendőrt hivatott elő, akik nekivágtak a tüntető csoportnak, mire a tüntetők elszéledtek. Egy kisebb csapat még tovább is rendetlenkedett, mire a rendőrök hat fiatalembert letartóztattak s a VI. kerületi kapitányságra vitték.

Különben az egész tüntetésnek nem volt komoly jellege s tizenegy óra felé teljesen helyreállt a rend a főváros utcáin.

(Az ügyvédi kamara ülése.)

A legnagyobb magyar ügyvéd emléke ünnepelésére a Budapesti Ügyvédi Kamara rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen, amely délelőtt tíz óra körül folyt le az Ügyvédi Kamara dísztermében, *Szivák* Imre kamarai elnök előközlöt s tartalmas ünnepi beszédet mondott.

Leikes szavakban méltatván *Kossuth* Lajost mint törvényhozót, felveti a kérdést, hogy a 48-as törvényhozás nagy öröksége minden téren betegezett s minden további fejlődést kizáró oly megkövült tökéletességgel van már közéletünkben megvalósítva hogy az többé védelemre, fejlesztésre nem szorul? A 48. nagy hagyományához hívek — ugymond — csak akkor leszünk, ha kilépve azon szűk körből, amelybe nehez idők zsugorították össze gondolkodásunkat, fölemelkedve, szakítunk azon tévúttal, amely az ügyvédek csak maganjogok, az egyéni jogos érdekek védőjét látja. Mint a hon polgárai küzdjünk a nemzet közjogiáért, tudásunkkal, tőrhéleten jogérzékünkkel kovacsokjant azok védelmére is újabb legyvereket, de mint ügyvédek, legyünk az eddiginél bátrabb, kötelesegerzőbb, önzeteres védői az egyén közjogainak is, ha netaián hatalmi tu kapások, a társadalmi előjételek, vagy dekadens politikai irányok a kivivott jogokban sérteni s a kivivandókban gátolni akarnak. És most, kérve, hogy fellátással is jelezzék a kifejtett eszmékben és kamaránk halhatatlan emlékü dísztagja iránti kegyeletünkben való szolidaritásunkat: kérem, adják meg egyértelműleg a felhatalmazást arra, hogy a nagy hazafi mauzoleuma alapkövének leteljenél azt a koszorút, mely bár elhervad, úgy tehessük le, mint a mi hervadhatatlan hálánk és kegyeletünk kieészését, *Kossuth* Lajos sirjára, kinek nemzeti jogvédői emléke közöttünk örökké éljen!

Ezután a közgyűlés a *Kossuth*-mauzoleum alapkövetéi ünnepélyére a következő ügyvédek által küldöttséget küldötte ki: dr. *Szivák* Imre, dr. *Brüll* Ignác, dr. *Pap* József, dr. *Pollák* Illés, dr. *Zsigmond* Jenő, dr. *Stern* Sámuel, dr. *Somogyi* Miksa, dr. *Bihari* Mór, dr. *Baracs* Marcell, dr. *König* Vilmos, dr. *Hórváth* Gyula, dr. *Nagy* Dezső, dr. *Keszits* Antal, *Pórtos* Béla, *Bálint* Ferenc, dr. *Halmi* Elemér, *Enyiczkei* Gábor, dr. *Keresztely* József, dr. *Molnár* Jenő, dr. *Kenedi* Géza és dr. *Zboray* Béla. A küldöttség magával vitte a budapesti, kolozsvári, aradi, nagyváradi, eperjesi és marosvásárhelyi ügyvédi kamarák koszorúit is.

(Pestvármegyei diszközgyűlés.)

Pestvármegyei diszközgyűlését kilenc órára hivta össze *Beniczky* loispán, de már kilenc óra előtt telve volt a nagyterem díszmagyarba öltözött megyebizottsági tagokkal. Jelen volt a közgyűlésen *Kossuth* Ferenc és *Lajos* Tódor is; nagy ovációval fogadta őket a megyegyűlés amelyen ott volt báró *Prónay* Dezső, *Keglevich* Gábor és *Benyovszky* Sándor grótok, *Csávolszky* püspök, *Baross* Pál, *Lukács* Gyula, *Háász* Zsigmond, *Vantsó* Gyula, *Krasznay* Ferenc, *Lówy* Mór stb. A diszközgyűlést *Beniczky* Lajos alispán nyitotta meg; indítványára küldöttség hivta be a terembe *Beniczky* Ferenc loispánt, ki a következő beszédet mondotta:

Jóllehet Budapest székvárosa magához ragadta a *Kossuth* Lajos születése századik évfordulójának a megünnepelését és a mauzoleum alapkövének letelését is fölvette a programjába. — mind a mellett, s azért, mert *Kossuth* Lajos Pestvármegye szívéhez közelebb áll, mint akár a fővároshoz, akár más törvényhatóság, másrészt pedig *Kossuth* epokhális működésének jó nagyrésze a vármegye dísztermében folyt le és ez a vármegye választotta őt meg 1848-ban követnek és mert ehhez járul az, hogy Pestvármegye mindig megbecsülte és kegyelettel emlékezett meg a haza ama nagy férfairól, akik az ország alkotmányos szabadságáért küzdtek és akik a szabadelvű eszmék hirdetői voltak, a közóhajtnak megfelelően, indítatva érzetem magam ennek a rendkívüli közgyűlésnek az összehívására.

A loispán szavai után *Fazekas* Ágoston lojegyző mondott a kalmi beszédet.

Nekünk — ugymond a beszéde folyamán — mint vármegyének valódi örömmel kell üdvözölnünk *Kossuth* Lajos születését; mert ő ismerté től s láng-lelkével és hatalmas szónoki tehetséggel valóigévé és a nemzet megyőződésévé tette azt, hogy a vármegye a nemzeti alkotmány legerősebb és megdöntöhetetlen védőbástyája.

A lojegyző beszéde után a loispán, s e példára számos megyebizottsági tag a *Kossuth*-testvérekhez ment s kézzorítást váltott velük. A közgyűlés ellogadta a lojegyzőnek azt az indítványát, hogy *Kossuth* halhatatlan érdemét jegyzőkönyvbe iktadják, s hogy a közgyűlés tagjai Rákóczi ötkelől zászlaja alatt vonulnak ki *Kossuth* sirjához. A menet féltizenegyor el is indult Rákóczi zászlajával a temető felé.

A főváros és a vidék valamennyi iskolájában ma ifjusági ünnep volt. Az elemi iskolákban az igazgatók és a tanítók megmagyarázták a nap jelentőségét s a gyermekek hazafias dalokat énekeltek. A középiskolai ünnepegeken az ifjuság is részt vett szavalatokkal, szabad előadásokkal és énekek. Mindenütt lobogó lengett az iskolákon s az ünnepség a nemzeti színekkel ékesített termekben folyt le. Ezek az emlékezesek jelentőségben kiváló pontjai a mai ünnepegekre s a gyermek és az ifju fogékony lelkét termékenyítik meg ama tömördek lelkesítő tanulsággal, amely *Kossuth* Lajos életfolyásában kidomborodik.

Az országgyűlési jüggelenségi és 48-as pártnak Budapesten időző tagjai este 1/2 óra körül testületileg jelentek meg *Kossuth* Ferenc lakásán, hogy neki és öccsének, *Kossuth* Tódor Lajosnak tolmácsolják szeretetüket és ragaszkodásukat. A párt nevében *Thaly* Kálmán mondott lendületes, üdvözölő beszédet, melyre *Kossuth* Ferenc meghatottsággal válaszolt. A párt tagjai azután szívélyesen üdvözölték *Kossuth* Tódor Lajost, ki ismételeen visszatért arra a gyönyörű ünnepre, melyben a mai napon része volt.

Kossuth Tódor Lajos több ideig óhajtott volna Magyarországon maradni, azonban hivatalos kötelességei hazaszólják s így csak hétig maradt Budapesten.

A vidéken.

A vidék hazafias népe a romatlan szív lelkesesedésével áldozott *Kossuth* Lajos emlékének. Már tegnap este örömtűzek gyultak ki minden házbán és zenekarok, hazafias dalokat éneklő tömegek járták be az utcákat. A városokban, úgy mint a falvakban mindenütt istentisztelet volt, a hatóságok részvételével, de a nemzetiségi egyházak nem vettek részt a nemzet ünnepeiben. Az iskolákban mindenütt ünnepséggel volt a nagy nap örömeire és megjelent ott is a közönség. A városok képviselőtestületei, a vármegyék törvényhatósági bizottságai diszközgyűlést tartottak a kormány képviselője, a loispán előktele alatt, aki a legtöbb helyen egyuttal az ünnepi szónok is volt. A diszközgyűléseken az illető városok legelőkelőbb polgárai jelentek meg és ott jegyzőkönyvbe iktatták *Kossuth* halhatatlan érdemét. Az üzletek mindenütt zárva voltak. Több városban *Kossuth* nevére utcát kereszteltek, így tisztelte meg magát Esztergom városa is; vagy elhatározták azt is, hogy *Kossuth* arcképét megfestetik, mint Kolozsvár, Nagyenyed, Zólyom; mások szobor felállítását határozták el. Így Szabolcsmegye törvényhatósága kimondta, hogy a Nyiregyházaan felállítandó szoborra a közművelődési alaptól évenként 500 koronát ad, azonkívül gyűjtést indít, *Kolozsvár* és *Zenta* városok szintén így rótták le kegyeletüket a nagy hazafi emléke iránt *Nagyvárád* város közgyűlése a szabadelvűpárt előnkének indítványára határozta el, hogy *Kossuth* Lajos arcképét megfesteti és hogy mozgalmat indít *Kossuth* nagyváradi szobrának felállításá végett. *Kaposvár* ot a mai városi közgyűlésen ötezer koronát szavaztak meg *Kossuth* szobrára. Az ünnepről küldött táviratok sokaságából adjuk a következőket:

Arad. A *Kossuth*-ünnep lényesen folyt le. A városháza előtti terezen istentiszteletet tartottak, amelyen több mint ezer ember vett részt és az összes hivatalok és testületek megjelentek. Azután a városi diszközgyűlés következett. *Urban* loispán megnyitotta és a dalárdák éneke után *Kádas* Kálmán lojegyző mondott ünnepi beszédet, utána még *Müller* Károly és *Edv-Llész* László méltatták *Kossuth* érdemét. Délben fényes banket volt, amelyen *Inshtoris* polgármester lelkes pohárköszöntőt mondott.

Pozsony. *Kossuth* Lajos emlékeztető a törvényhatósági bizottság a városháza nagytermében ünnepi közgyűlést tartott. Bevezetésül a dalárda a Himnusz énekelte, azután *Broly* Tyvadar polgármester formában és tartalomban egyaránt kiváló lelkes beszédet mondott, kiemelve, hogy Pozsony az a hely, ahol leterült a jogegyenlőség, a polgárszabadság hajnala és ahol először ragyogott fel a hajnal legtündökösebb csillaga, *Kossuth* Lajos. Nagy hatást keltett a polgármester, amidőn *Belovista* *Kossuth* Lajos 1848. március 8-án mondott híres beszédének azt a passzusát, amelyben *Ferenc* *József* herceget mint a nemzet reményét aposztofolta. Az ünnep a *Szótart* éneklésével és a király életésével végződött.

Szombathely. Szombathely város közönsége nagy fényvel ünnepelte meg *Kossuth* születésének századik évfordulóját. Délelőtt 11 óra körül istentisztelet volt az év. templomban, melyen jelen voltak az összes hivatalok küldöttségei, élükön *Beeredy* István

alispánnal és Brenner Tóbiás polgármesterrel. Kiss János év. lelkész remek beszédet mondott Kossuthról mint isten küldöttéről. A szombathelyi nemzeti szövetség délután 4 órakor a megyeház udvarán rendezett lényeges ünnepélyt, melyen jelen voltak Ernusz Kelemen titkos tanácsos, a főrendiház alelnöke, Bezeredy István alispán, Károlyi Antal, Ehen Gyula országgyűlési képviselő. Ernusz József, valamint a város és megye számos notabilitása és őriási közönség. A megnyitói beszédet Bezeredy István mondta. Utána dr. Ernusz József elszavalta dr. Ehen Gyula országgyűlési képviselő alkalmi költeményét.

Kassa. Kossuth születésének századik évfordulóját méltóan ünnepelte Kassa városa. A város lobogódszót ültött. Az üzleteket bezárták és valamennyi hittelekezet templomában istentiszteletet tartottak. A székesegyházban diszmissio volt. A törvényhatóság közgyűlésén, amelyen Pékhy főispán elnököt, Kossuth érdemeit jegyzőkönyvben örökítették meg. Múster Tivadar polgármester nagyhatalmú emlékbeszédet mondott, majd a városháza erkélyéről az összes tanítványok ifjúsága előtt kihirdette a közgyűlés határozatát. Ugyanott Bedthy Akos országgyűlési képviselő lelkes szavakkal beszélt az őriási tömeghez. A tanítványok is mind megünnepelték az évfordulót. Este a Schaak-ház díszterme zsufolással megtelt. A dalosörök hazafias dalokat énekeltek. azután Rákósy Viktor Fohászát olvasták fel, majd Bedthy Akos mondogott nagyszabású ünnepi beszédet. Hibáztatta, hogy a hivatalos kormány nem vesz részt a Kossuth-ünnepen s így jelezze be beszédét:

Legyünk eltelve testvéri érzésekkel, tépjük ki keblünköl a teleteket osztály és nemzetiségű gyűlölet szennyyét és mooskát, itt nincs zsidó, vagy keresztény, mágnyas vagy polgár, magyar vagy német a ki, itt csak az egységes magyar nemzet tagjai vagyunk a magyar hazának hü gyermekei, mely nekünk édes és nem mostoha anyánk, mely minket elárasztott minden áldással, hogy boldogga lehessen a magyar, ha csak emberek keze nem dnt volna mindent fel, amit isten szépnék és nagyknk teremtett és legyünk eltelve ősi magyar virtussal, kuruc szellemmel.

A tegnapi tüntetésnek ma folytatása volt. Mikor ugyanis a közgyűlés alatt a városháza előtt összegyűlt néptömeg szétszórt, az ünnepölök egy része cigányzene mellett hazafias dalokat énekelve a Kossuth-utcaonk vette útját. Ott körözögt a lovasrendőrség és oszlársza szölitöta fel. A tüntölök azonban el-lenszegöltek, mire a rendörök nekivágtak a tömegnek és erőszakosan kergettek szét a tüntölöket. A dulakodás közben a rendörök a tömeg élén járó jogászifjúság lobogóját is elvette. Szócs joghallgató, aki a zászlót tartotta, a dulakodás kőzben elbukott és meg is sérült. A rendörök eljárást szövä fogják tenni a jövő heti közgyűlésen.

Győr. A város diszközgyűléssel és a Szabadság-szobor leleplezésével ünnepelte Kossuth emlékét. A közgyűlést Laszberg főispán nyitotta meg. ünnepi beszédében Kossuth történelmi nagyságát fejtegette. Kiss Ferenc városi főjegyző szünnepi beszéde után a közgyűlés a Szabadság-szoborhoz vonult. Itt Tauber városi bizottsági tag mondogta az ünnepi beszédet, Balla szinmagasztó pedig Kiss Ferenc ódáját szavalta el, mire a gyönyörű turulmadaras obeliszköl lezuhlott a lepel.

Zilahról távirtozzák: Kossuth Lajos születésének századik évfordulója alkalmából városunk is bensöséggel adott kitéjezt hazafias érzelmeinek. A város diszközgyűlése után tíz órakor Zrímszky Mihály közoktatásügyi államtitkár jelenlétében tolyt le a református főgimnázium új épületének alapkövetétele. Ez alkalmával a gyűlekezet elnekelte a „Te benned biztunk“... kezdetű egyházi éneket, báró Wesselényi Miklós főgondnok megnyitói beszéde után Kics Gyula főgimnáziumigazgató felolvasta az alapköbehelyezendő emlékirat szövegét, az emlékiratnak az alapköbe való helyezése után pedig Bartók György erdélyi rei. püspök megalódi imát mondogt; az ünnepélyt a Himnusz elnekelésével fejezték be. Az alapkövetétele után a főgimnázium tornacsarnokában sikerült ifjúsági ünnep volt Déli 1 órakor diszebbélt rendeztek a püspök tiszteletére. Délután 4 órakor lelkes ünnepély keretében felavatták a timáripáros-társulat „Kossuth Lajos kertjé“-t. Este a város fényesen ki volt világítva. A kolozsvári Nemzeti Színház tagjai felodták Szigheti Nouralom című vígjátékát. A zenei részt a kolozsvári honvédeknek látta el.

Nagy-Szeben. Nagy-Szeben hazafias lakossága is lelkesen ünnepelte meg Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját. Délelöl az áltami főgimnázium rendezett hazafias ünnepet, amelyen Szöcs Géza tanár mondogt ünnepi beszédet. Este hat órakor volt a polgári kör ünnepe, amelyen Zágoni Gábor közjegyző és Szöcs Géza tanár mondogták a hivatalos ünnepi beszédeket. Az ünnepet közzvaóra fejezte be.

Szeged. Szeged város szépszámm magyar-sága a Magyar Kaszinó és Polgári Kör rendezése mellett ünnepelte Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját. Az ünnepet a segésvári magyar polgári kör dalárdája nyitotta meg a Himnusszal, amelyet az ünneplő sokaság hajadonlével hallgatott végig. Azután Balás Imre segésvári ev. református lelkész megható imát mondogt, majd Hann István elszavalta Rákósy Viktor Fohászát. Fogány István tantsüggelöl ünnepi felolvastást tartott, a után hí, Jakabffy József szavalt. Végeztöl a Polgári Kör dalárdája énekelte el a Nemzeti himnusz című dalt. Este 8 órakor társasvaóra volt.

Verszez. Az evangélikus templomban ünnepi istentisztelet volt a hatóságok, testületek jelenlétében. A 4-as honvédek zászló alatt vonultak ki. Az áltami főreáliskola ünnepén Perjessy tanár mondogta az ünnepi beszédet. A város fel van lobogözva.

Zenta. A Kossuth-ünnep lönyösen sikerült. A városi diszközgyűlés 20.000 koronát szavazott meg a Kossuth-szölorra. A város egész társadalma ünnepel. Az

ünnepi beszédet Bartha Miklós tartotta. Este négy-száz terítököt banket lesz.

Fiume. A Fiume Magyar Kör is megünnepelte Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulóját. A Deák-szalló este Magyarország és Fiume város színeivel gazdagon fel volt díszítve és a szálló nagytérmeben nagyszámú közönség jelent meg. A magyar dalárda éneke után Lágel Frigyes, a kör elnöke szép ünnepi beszédet mondogt és Kossuth méltóságát be-lejezté, alatrólól hüséggel és ragaszkodással emlékezt meg a legalkotmányosabb urakörölöl, mire a hallgatóság lelkesen éjenzett. Az ünnep befejezésöl a dalárda a Himnuszot énekelte.

(A szegedi Kossuth-szobor.)

Szeged, szeptember 19.

Kossuth Lajos ércalakja disziti immár Szeged egyik legszebb köztérét: a Klauzál-teret. E szobor leleplezése kiemeli a Szegeden leölty Kossuth-ünnepet az ország egyéb városaiban lezajlott ünnepek sorából. A városi törvényhatósági bizottság tagjai reggel ¼ 9 órakor gyöltek a városháza közgyűlési termében, onnan a bizottság Pálffy polgármester vezetése alatt és a város összes egyesületei, testületei zászló alatt az ágostai evangélikus templomba vonultak ünnepi istentiszteletre. Azután a városi képviseletöl visszament a közgyűlési terembe, ahol megkezdődött a diszközgyűlés Kállay Albert főispán elnökelte alatt. A város tanácsa előterjesztette a diszközgyűlésnek azt a javaslatot, hogy Kossuth Lajosnak, az ország nagy újalkötójának érdemeit örökölök emlékeztélre jegyzőkönyvbe iktassák. Erre Pálffy polgármester fellögzögtette a közgyűlést és a képviseletöl a Klauzál-terre vezette, ahol már akkor hatvanezerre menő közönség várt a szobor leleplezését. A leleplezés ünnepe a Himnusz elnekelésével kezdődött, amit a polgári dalárda és a máv. műhelyének alkalmazottjai adtak el. Majd Tóth Pál főjegyző mondogta el nagyhatású beszédét, melyben Kossuth működését lendületesen, költői nyelven méltatta. Azután Róna József a szobor alkotója rövid beszéd kíséretében átadta a szobrot, mire Pálffy Ferenc polgármester átvette az emléket, ígyve a város közönsége nevében, hogy azt mindig szeretettel fogja gondolni. Amikor a szoborról lezuhlt a lepel, az egész közönség levette kalapját és gyönyörködve nézte Róna mester hatalmas alkotását. A nép lelkesen éjenzete a művészt, sokan pedig hozzástiegték és hálaököva üdvözöltek, hogy Szeged városát egy múkinccsel gazdagította.

A szobor Kossuth Lajosn abban a pillanatban ábrázolja, amikor a szegedi nép öölöt eme híres szavakat mondogja: „Szegednek népe nemzetem büszkesége...“ Kossuth feje gyönyörűen van megmintázva. aakai beszédre nyílnak és szemölöl hatalmasan árad a lelkesedés. Félkezével kalapját tartja, a másikkal nemes gesztusával Szegedre mutat. A gyönyörű férfias a ak lábamál egy kaszás paraszt az öleben tartott kis fának rajongva mutatja Kossuthot. A ta apzati másik sarkán pedig sudár növésű uriaszony nyujt fel a fókak felé virágokat. Ugyancsak a ta apzaton a fókak mögött magyar paraszt leányzó köt mezei virágoköl koszorut. Az egész mű a lénségek, a báosnak és a népiességnek harmonikus egyesölöke.

Még tartott a közönség éjenzaja, amikor a pódiumra lépett Pósa Lajos és elszavalta az „ó népnek“ A szegedi zengő szobor című költeményét. Az ünneplő sokaság lelkesedve hallgatta kedvelt költölöt, aki oly szépen tolmácsolta versében a szegediek érzelmeit. Költeményének ime három strófiája:

Dalod be lelke' büvölő varázsbán
Az idegen kőmor, zárt ablakán:
Hadd forjjon egybe már velünk, a hány van,
Testvérekl egy új kor hajnalán!
Legyen magyar, akinek a pacsrta
Itt hirdöl a tavasz mosolyát,
Akre csak a mi engül borítja
Napsugaras vagy felhös sátorát!
Hódits, terems, magyar föld szemefénye,
Szeged népe, nemzetem büszkesége!

Oszd széjjel az anyák közt lángszivóednek
Szent dobbanásti szent ajándoköl!
Egö tüzn, mikor fát nevelnek,
Ez a föld majd höná magasztölöl.
Megértök, hogy a Tizza, Duna tája:
Nemcsak bírtök, nemcsak kenyérmöz,
De vértanók könyöztölöt hazája,
Hösök esonját lágyan pihenölöl.
Köss koszorút, magyar föld szemefénye,
Szeged népe, nemzetem büszkesége!

Es-lüsölöl, mint akkor, hogy bilincsen
Nem akarsz élni szölgelölöl?
Esküsölöl, hogy újá ajdon az Isten,
A hogy ezt a szegény hont szereted?
Esküsölöl, hogy küzdesz érte bátran,
Mig csak le nem hull mind a két karod?
Megesküvel!... Ne légy, népem hazátlan!
Szabad földben nyugodjék majd porod.
Mégdaldak, magyar föld szemefénye,
Szeged népe, nemzetem büszkesége!

Riadó tetszészaj jutalmazta a költő szavallát az ünneplő tömeg, amely lelkes ovációknak részesítette két országgyűlési képvisölöt, László Györgyöt és Polczner Jenöt is, amikor elmondották alkalmi beszédeiket. Ezután Pálffy polgármester letette a szobor talapzatára rövid beszéd kíséretében a város koszoruját s utána a többi egyesületek és társulatok megbízottai koszoruzták meg a gyönyörű éremölöket. Dicszes koszorut küldtek a Kossuth-fluk is és azt Polczner Jenö tette le a talapzatra.

A Szózat elnekelésöl végét ért a szobor-leleplezés ünnepölöke és a törvényhatósági bizottság tagjai visszatértek a székház nagytérmebe, ahol folytatták a közgyűlést. Ott jegyzőkönyvbe foglalták Kossuth Lajos halhatatlan érdemeit. Ezalatt a közönség egyre nött a Klauzál-terén és gyönyörködött a szép szoborban, majd a városi elemi iskolai növendékek hazafias ünnepében, amely délután 4 órakor a szobor mellett folyt le. Ott tízezer iskolágyermek elnekelte a Kossuth-nótát. Este a várost lényesen kivilágították. Több helyen, hol a kivilágítás elmaradt, bevették az ablakokat. Több letartóztatás történt.

A külföldön.

A brailai (romániai) magyarok Halmos polgármesternek a következö táviratot küldték:

Braila, szeptember 19,

Üdvözöljük a Kossuth-ünnepet rendezö bizottságot; lélekelben ott vagyunk mi is; ünnepeölünk itt a református egyház és halotti egyesület nevében. Nagy Sándor lelkész, Prékly János.

London, szeptember 19.

A Daily News hosszabb cikkben méltatja Kossuth életfolyását és ékes szavakkal emeli ki nagy tulajdonságait, amelyeknek szinaranyában alig volt ötvény s amelyeket ajátság nem moskölte be. — A Times bámulattal ír Kossuth Lajosról, mint önfeleldozó hazafiröl és lényes szöknöröl, rámutatva egyuttal Kossuth politikájának hibáira. Azután azt mondogja: A magyar nemzet, a világ legfigyelemremélölöb nemzetének egyike, ma nemzeti hösének századik születésnapját ünnepli. A politikai bölcsesség, amely a magyar nemzetet jellemzi, az emléknapot kivette a párt-szempont aól és olyan jelleggel adott neki hogy minden magyar szíve egyesül ezen az ünnepen.

KÜLFÖLD

Pelletan beszédei. Pelletan francia tengerészeti miniszter ajacciói és bisertai beszédei alkalmával talán nem is gondolt arra, hogy e beszédek végsö akordja majd a francia kamarában fog elhangzani, ahol kénytelen-kelletlen szöpitene kell majd a dolgot. Ha ezt mefgontolta volt, akkor bizonyára mérsékli minapi kirohanásait. Denis Cochin képvisölöl bejelentette, hogy legközelebb interpellációt terjeszt be a haditengerészeti miniszter föntemlítet két beszéde tárgyában. Francia lapok szerint a párisi olasz nagykövet kijelentette Delcassé külügyminiszter öölöt, hogy az olasz kormány nem tulajdonít jelentöséget Pelletan beszédének, mert nagyon jól tudja, hogy az a beszéd korántsem felel meg a francia kormány nézetének.

Jawés rendkívül energikus nyilatkozatot tesz közzé a Petit République-n, amelyben a többi közt a következöket mondogja:

Franciaországnak egyáltalában nincs külsö politikája; vezetöl nem vallanak sem háború-politikát, sem béke-politikát, nem valják sem a revás politikáját, sem a kibékölés politikáját. A hazafias szöknöknek nincs annyi bátorságuk, hogy a háború észserül következtetésöl eljussanak; a humanitárius és szentimentális szöknök nem mernek a béke természetes következtetésöl emenni. Senkiben sincs annyi bátorság, hogy gondolatát bátran és helyesen kifejezn.

A francia képvisölöház egybehívása.

Egy párisi táviratunk szerint bizonyosnak tartják, hogy a képvisölöházat már október 14-ikére egybehívják. Az Echo de Paris szerint ez azért történik, mert a miniszterölök a kongregációs törvényt kiegészítö javaslatot akar benyujtani, amely szerint a kormány még erélyesebben járhatna el, a nélkül, hogy a bíróságok intervencióját kellene tartania. Mielött azonban erre a javaslatra kerülne a sor, a kormány heves támadásokkal lesz kénytelen megküzdni. Az egész klerikális-nacionalista tábor szervezkedik erre a rohamra s hiven támogatják majd a melinisták és egyéb kétéves elemek az új klerikális jelszó a „szabadság“ öve alatt.

A macedon bizottság. A macedon bizottság tevékenységének a hatását egész az ochridai tög, az albán határig észlelhetik. A görög elem mindenütt

hátterbe nyomul, míg a bolgárok és szerbek folyton látnak nyerne a nagy pénzüsszeggel támogatott propagandát folytatnak. A szaloniki—monasztiri vasutvonal egy részét katonaság őrzi s minden alagutnál erős csapatok táboroznak. A monasztiri váli ugyan mindent elkötvet a nyugtalanság lecsendesítésére, de az egész lakosság elégedetlensége ellen mitsem tehet. A fölkelők sorai folyton szaporodnak foglalkozás nélküli ügyvédek és tanítók agitációja folytán.

Amerika és Románia. Az Unió kormányának a romániai zsidók ügyében az amerikai nagykövetség útján az egyes kormányokhoz intézett tiltakozása sokkal nagyobb hatást fog kelteni, mint az Romániára kellemes lesz. Nem annyira a humánus szempont, mint azon tény folytán, hogy az egyes kormányokat a hatalmas Unió arra figyelmezteti, miszerint Románia megszerzte a berlini szerződést a zsidók könyörtelen kiszikrozásával. Hay amerikai külügyminiszter a következőket mondja tiltakozó távirati körlevélben:

Amerika nem írta alá ugyan ezt a szerződést, de mégis kénytelen kérni a hatalmasságokat, hogy a szerződés cikkeiben biztosított vallásszabadság megtartását követeljék, mert Románia nem teljesítette azt a kérést, hogy szüntesse meg azokat a visszáis állapotokat, amelyek annyi zsidót kényszerítenek kivándorlásra. Az Egyesült-Államok elnöke szükségesnek tartja, hogy a hatalmasságok ezt az ügyet figyelemre méltassák és reméli, hogy ha ez az előterjesztés helyesléssel találkozik, alkalmas rendszabályhoz fognak nyulni, hogy a romániai kormányt rábírák, hogy a szóban forgó visszáiságokat fonytoldra vegye. Az Egyesült-Államok, mint mindig, most is szívesen látják mindazoknak az idegeneknek az önkéntes bevándorlását, akik egybe tudnak olvadni a politikai államtessel. A bevándorlás önkéntes jellege a földolgozás azért távol kell tartani olyan bevándorlókat, akiknek más államokból való kivándorlását előmozdítják vagy kiereszkölik. A berlini szerződést Amerika örömmel fogadja, mert eredetileg azt rendelte, hogy a vallás miatt nem szabad különbséget tenni Románia lakosai között. Az idők folyamán Románia e határozottan igazságos rendelkezéseknek nagyrészt illuzóriussá tette. A romániai zsidók ki vannak zárva az állami szolgálatból és a tudományos foglalkozásokból, a mezőgazdaságból és még abból is, hogy a földet mint közönséges munkások műveljék. Megtiltják nekik, hogy falvakban lakjanak, a kiskereskedelemnek és iparnak sok ága el van zárva előlük. Majdnem minden keresetforrásból kizárva, képtelenek kiemelkedni abból a rájuk erőszakolt alacsony sorsból, amelyet túrni kénytelenek és nincs más választásuk, mint hogy más országba meneküljenek. Az Egyesült-Államok kormánya nem nézhet hallgatagon egy nemzetközi igazságtalanságot. Határozottan tiltakoznia kell az ellen a bánásmódot ellen, amelyben a zsidókat Romániában részesítik, nemcsak azért, mert tagadhatatlan oka van arra, hogy tiltakozzék az Egyesült-Államokra ebből származó igazságtalanság ellen, hanem az emberiség nevében is.

HIREK

Egy redingote.

Járjuk az utat a nagy egyszerűségek felé. A csillogás, a káprázatos fény, a rokokó és minden tarkaságok bántják a kulturától megfennomított szemidegeket és úgy kívánjuk a nemes, izléses egyszerűséget, mint az egész séges gyomor az izletes, egyszerű ételt. Ez az újjászülése az izlésnek, mely ma már főképpen az irodalomban és a legmodernebb művészetben nyilatkozik meg leginkább, a fejlett Nyugatról származik hozzánk. És belépszűrődik a nyugat nemes feketesége az oriens pompázó tarkaságába, elfaradt szemünket jóleső érzés fogja el, megnyugszunk a zavaró csillogás izgató káprázása után.

A nagy ember ünnepeknél gyönyörűséges örömmel látunk egy férfit, aki eljött az idegen otthonból a hazába. Az egyik fia volt. Egy ország állott meg apja hantjánál, egy diadalmas ország térdelt le, mint egy ember, a szülői sírnál, hogy halálától megfeszült keble hangosan dobbanjon meg a megdicsőült emléke felé. S a fia, Kossuth Lajos Tódor, a hálás nemzet közepette állott fekete redingoteban, cilinderrel fején.

Egyszerre ránk lehelt a modern Nyugat árnyéka. Mennyi ünnep, mennyi hangulat, mennyi érzés tündökölt felénk ebből a

szintelen feketeségből. Hogy sugárzott hozzánk ebből a redingoteból a törekvés, az éléther és a munka igaz kulturája.

Ott tartunk ma már, hogy külsőségeknek is fontosságot tulajdonítunk. És méltán. Addig harcolt a nyugodt izlés a cifra különbség ellen, hogy sikeres győzelmében elfogta az imperatív rendelkezés mómora és megköveteli a külső egyszerűséget. Ez nem rideg puritanizmus, hanem az élet józan szüksége. Arról beszél nekünk a Kossuth-fiu redingoteja, hogy le kell vetni a tarka takarót, a csillogást, a fényt, a díszet, ha attól kell tartani, hogy egészséges alkotásunk sinylődné alatta. Törekednünk kell arra, hogy megérthessük magunkat a világgal, hogy megérthessük a világot. Amilyen egyszerű a természet az 5 megnyilatkozásaiban, oly egyszerűek legyünk művészetünkben, írásunkban, modorunkban és ruházatunkban.

A Kossuth Lajos Tódor redingotejából ugyanannyi szeretet sugárzott az apa sírja felé, ugyanannyi tisztelet a nemzet halálya iránt és ugyanolyan ünnepi érzés nyilatkozott meg, mint a csattos, fringás díszmagyar ruhákban.

Amikor ez a redingote a hazafiasan érző köztudatban nem mint felöltő szűkesség fog megjelenni ragogás és dísz közepette, amikor nagy ünnepeinken a redingote is polgárfogót nyer, akkor először értük el a mi igazi modernségünket, melynek felállításában éppen Kossuth Lajos, ez a legdicsőségesebb és legnagyobb magyar, dolgozott jórésben.

bm.

Budapest, szeptember 19.

— BUDAPESTI NAPLO. Szeptember 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításhoz idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Báró Bánffy Dezső néhány napra a Káloca mellett fekvő Cserőpusztára, Gajári Ódón birtokára érkezett.

— Margit királyné utja. Salzburgból jelentik, hogy Margit olasz királyné, aki inkognitóban, Stupinési grófnő név alatt tegnapelőtt este óta nagy kísérettel ott időzik, tegnap délelőtt megnézte a város nevezetességeit, délután pedig kirándult a környékre. Ma délelőtt a királyné megnézte a herrenchiemseei kastélyt, délután pedig Innsbruckot át Turinba utazott.

— Egy híres sakkmester Budapestben. H. N. Pillsbury, a híres sakkmester, aki az utolsó napokban vakjátékaival Bécsben kellett méltó feltűnést, ma Budapestre érkezett és folyó hó 20-ikán, szombaton délután 5 órakor fogja a Lipótvárosi Kaszinóban bámulatot keltő művészetét a kaszinó tagjainak bemutatni.

— Az orléanski herceg vadászata. Máramaroszeletről táviratozzák, hogy Fülöp orléanski herceg sógorával József Agost herceggel, Monicorent gróffal, tükárával és két vadászal Gyertyánsgetre érkezett, ahol néhány napig vadászni fog.

— Salisbury betegsége. Londonból táviratozzák, hogy a Times értesülése szerint Salisbury, aki most Svájoban van, ágyban fekvő beteg. Egy angol és egy svájci orvos kezeli. Háziorvosát is odarendelték Angliából.

— Börtönügyi kongresszus Budapestben. A nemzetközi börtönügyi bizottság, mely tudvaleg az összes kulturális hivatalos küldötteiből áll, programjuk megállapítása végett augusztus 25-ikén s a következő napokban Bernben tartotta az évi ülését. A tanácskozásokat az alkalommal a bizottság jelenlegi elnöke, a magyar kormány hivatalos küldötteje, Riekl Gyula igazságügyminiszteri osztálytanácsos vezette s az ülésen a nemzetközi bizottság összes tagjai résztvettek. Ez alkalommal a nemzetközi bizottság főteendője a Budapestben 1905-ben tartandó VII. nemzetközi börtönügyi kongresszus előkészítése és a napirendre tizenöt kérdés megállapítása volt. A nemzetközi bizottság elhatározta, hogy összesen 16 kérdést fog a kongresszus napirendjére tűzni; a legtöbb kérdést a magyar kormány javaslatára, illetőleg a magyar hivatalos küldött részéről előterjesztett szövegében állapították meg.

— Peary északi utja. Az ismeretlen északról hazatért Peary, mint jelenik, azt mondja, hogy expediciója nem érte el a sarkot, de nagyon fontos, tudományos felfedezéseket tett. Az expedició összes tagjai jól vannak és nagyon örültek, hogy ismét civi-

lizált vidékre térhettek vissza. Ujabb, newyorki távirat szerint Peary sarkutazó azt mondja, hogy 84 fok 17 perc volt a legmagasabb északi szélesség, amelyet elért és pedig Heklától észak-nyugatra. Peary tehát nem jutott oly messze, mint az abruzzói herceg, aki 86 fok 33 perorig jutott el. Peary azt jelenti továbbá, hogy a Fram, a Sverdrup-féle expedició hajója augusztus 8-ikán Goodhounból hazafelé ment.

— Bezárt boltok. Pihent a város. A boltok hatalmas szejmei bezárultak, a vasfüggönyöket lehúzták, ma nem volt üzlet Budapesten. Senki se akart vásárolni; senki sem akart eladni. A kereskedő elfeledte a mai napra élelmességét, a vevő odahaza hagyta alkudozását, a műhelyekben pihent a porly: ünnep volt. Nem a kalendáriumban, de az emberek szívében. S ez az igazi ünnep. Nem kellett biztatás, nem kellett nógatás, kötelességének tartotta mindenki, hogy ünnepi ruhát öltve, megtisztelve annak emléket, aki szinte tulvilági erővel, ha végre, ágyuk tűzén és könyvek kerestül is lehetővé tette, hogy nagygyá, gazdagga, csillogóvá fejlődjék Budapest. Ma látszott meg, hogy Kossuth még nem a történelem. Nemesak neve, de lelke is itt reszket levegőnkben s hívő szózatára százezrek mozdultak meg méltóságátalosan, végtelen lobogó-erdővel. Hatalmas, szinte megdöbbentő volt a lezárt üzletek sora a közt a díszmenet. Sehol rendőr és sehol rendtelenség. A nép utat enged a népek. Kétoldalt husz és harminceszor sorban az emberpart, középtől a lassan továbbmopolgó emberfolyam. Es lassu áradattal uszik a sok-sok fej fölött a lobogók színes tömege, közben zeng a Kossuth-nóta, felcsendül a Szózat és az ég felé szárnyal a Himnusz. Látványunk fenséges, példának évtizedekre szóló. A bezárt boltok népe, az iskolák ifjusága, a gyárak izmos tömege egyesült az utcán: kereskedés, értelmiség, ipar éppen Kossuth temetése óta még soha így nem egyesült, mint a mai nap. Az ország városait is elküldték a maguk fiait, nyalka lovak főcánkoltak a lobogó ujjú legények alatt; megmozdult a föld népe: — szóval eljött mind, kinek apja, nagypapja fegyverbe állott Kossuth csengő szózatára. Ime, az a szózat azóta sem lett gyengébb. Ha nincs is róla törvény, ha nem is írja elő a vallás szentsége, ünnepeket parancsol és megmozdítja az egész országot.

— Letépett zászló. Felháborító eset történt tegnap éjszaka a Hungária-köruton. Két tűzérkatonán — mindkettő magyar gyerek — pajkosságból letépett egy nemzeti zászlót s azt elrejtették a kaszárnyában. A rendőrségnél ma reggel panaszt tettek, hogy a Hungária-uton lévő Polgári kaszinó első emeleti helyiségére kitűzött nemzeti lobogót, amely kissé lefogyott az utcára, az éjszaka katonák letépték. A főkapitányság értesítette a dologról a hadtestparancsnokságot, amely rögtön megindította a vizsgálatot a dologban. A rendőrséggel folytatott közös vizsgálat megállapította, hogy Klupati Henrik tűzérkatonát és Szilvány Károly szakaszvezetőt voltak a tettesek, akik ittas állapotban merő pajkosságból letépték a zászlót. Amikor ez már megtörtént és tettek következményeire gondoltak, Klupati dereka köré oszvarva, bevitte a zászlót a kaszárnyába és ott elrejtette. A két katona bevallotta tetteit s vallomásuk után a katonai fogházba vitték őket vizsgálati fogságba s rögtön megindították ellenük a legszigorúbb eljárást.

— A Mátyásszobor letelepítése. A Mátyás király szoborletelepítési ünnepélyét rendező kolozsvári bizottság megállapította már a szoborletelepítési ünnep sorrendjét.

Az ünnepélyt október 12-én délelőtt 9 órakor a Mátyás-kerületi templomban tartandó ünnepi istentisztelet nyitja meg, melyen gróf Majláth Gusztáv Károly püspök fog pontifikálni. Délelőtt 10 órakor felvonulás a szoborhoz a kijelölt helyekre. A letelepítési ünnep programja ez: Szózat, éneklés az egyesült dalőrök. Széll Kálmán m. kir. miniszterelnök üdvözlő-beszéde. József főherceg elrendeli a szobor letelepítését. A szobor letelepítetük miközben a város összes templomtoronyában megkondulnak a harangok, a katonaság disztüzet ad s a dalőrök a Himnusz éneklnek. Hegedűs Sándornak, a szobor-bizottság elnökének beszéde. Szvacsin Géza polgármester beszéde. József főherceg a szobrot Fadrus János akadémiai szobrászművész vezetése mellett megtekinteli. Mátyás király emlékeztető. Cantate. Széllőgy Attilától, éneklés az egyesült dalőrök. A letelepítési ünnep után Mátyás király szülőházában József Agost főherceg vednöksége alatt az Erdélyi Kárpát-Egyesület által berendezett néprajzi muzeum megnyitása és a magyar nők Erzsébet lobogójának Augustus főhercegnek, mint zászlóánya vednöksége alatt felavatása. Ugyanaznap délután három órakor az Erdélyi Szépművészeti Társaság műkiállításának megnyitása. Néprajzi felvonulás a sétányon. Rendezi az Erdélyi Kárpát-Egyet. A kolozsvári tanuló ifjúság hódoló lampionos menete. Diszlocadás a Nemzeti Színházban. Október 13-án a Ferenc József tud. eg. tem. központi épületének zárókövetétele. Délelőtt 10 órakor az igazságügyi palota zárókövetétele. Délelőtt 11 órakor a kis- és középkereskedők zászlóaljának felavatása Hegedűs Sándornak, mint zászlóánya vednöksége alatt. Déli 12 óra délután 1 órakor felvonatok az Erdélyi Falkavadász Társaság zsuki falkavadász-versenyére.

— **Egy százalék pótdadó a koldusok javára.** Tegnap jelent meg ebben az újságban egy hír, amiben egy különös deputáció ügye volt megírva. A gazdag Bácska nyomorék koldusai küldtek egy öttagú deputációt a főispánhoz s arra kérték, hogy csináljon velük valamit, mert különben éhen halnak. Ez ugyan stilszerű halál lenne számukra, akik közül az egyik féllábu ember volt, a másik vak, a harmadik süket-néma, a negyedik, ötödik pedig az isten tudja, hogy hogyan szinylődik e világon, de rettentő szemrehányás lenne azzal a társadalommal szemben, amely bekövetkezni engedte ezt a végzetet. — S ha rákerülne a sor, hát mindenféle könnyen össze lehetne válogatni a nyomorultaknak egy ilyen deputációját, mivelhogy a koldus-kérdés nálunk még teljességgel nincs megoldva. Az öbesei főszolgabíró, dr. Balaton Gyula hívja föl a belügyminiszter figyelmét arra, hogy ezt a mai állapotot rendezni kell s azt is megmondja, hogy hogyan. A törvény ugyan kötelezi a törvényhatóságokat arra, hogy a gyámol nélküli és magukkal tehetetlen polgáraikról gondoskodjanak, de a gondoskodás módját nem szabja meg. Ilyenfórmán nem is történik semmi intézkedés a koldusok dolgában s a koldus — koldus marad a közönség terhére. Az öbesei főszolgabíró azt javasolja, hogy vegye az állam a kezébe azokat az állapotokat, amelyeket ez idő szerint a községek kezelnek s azonkívül egy százaléknyi pótdadót vetve ki az adófizetőkre, épít- és menházakat, foglalkoztató műhelyeket — és kórházakat mindenfelé.

— **A bolognai gyilkosság.** Mindig több és több részlet kerül napvilágra arról a gyilkosságról, amely egész Olaszországot izgatottsággal tartja, dr. Pio Naldi, akit azzal gyanúsítottak, hogy büntetés volt Murri Tullionak, gróf Bonmartino meggyilkolásában, jelentkezett a vizsgálóbírónál és a következőket mondotta el:

Murri nemrég 1600 frankot adott nekem, de ez nem volt gróf Bonmartino vérdíja, hanem közös tőkének, melylyel használták akartunk játszani. Pár nappal a gyilkosság előtt Murri, aki legjobb barátom volt, megkért, hogy szerezzek neki úszorakamatra 7000 frankot. Sok lóvásár-után, noha valamennyi pénzügyes és úszorást meglátogattam, nem tudtam a pénzt megszerezni. Augusztus 27-én midőn éppakártyaszatálnál ültem, Murri létréhvitt s azt mondta, hogy a kért összegre már nincs szükségem. Hazatértem meglátogattam, hogy meg akarja gyilkolni a sógorát, mert hűga boldogtalan s minden áron el akar válni uratól. Ez az egyedüli megoldása a dolognak — mondotta — mert különben testvérem pusztulni el bántában.

Sokáig vitakoztam barátommal, csitítottam. Murri ezután a Santo-Stefano-utca irányában távozott s egy leketeruhás, fiatal karsú nővel tért vissza. Akkor nem ismertem a gyászruhás hölgyet, most tudom, hogy Bonetti kisasszony volt. Mire a via Marribba jutottunk, élettől ült az őra s röviddel ezután beléptünk gróf Bonmartino házába. A via Pusterliba nyíló kis ajtón osontunk be, melynek kulcsát Bonetti kisasszony az előző napon hozta el Velencéből. Csakhamar lelekküdtünk, de nem aludtunk, hanem Bonmartintó várak, aki Murri véleménye szerint nem késhetett soká. En pusztán azért maradtam a villában, hogy megmágyasom barátom szörnyű szándékát, de minden igyekezetem kárba veszett. Augusztus 28-án kilopodtunk a házból s akkor az volt a szándékom, hogy értesítem gróf Bonmartintó. A Mazzini-és Pusterli-utak sarkán vártam, de hasznaltam, ami annyira elkeveredett és megrémítet, hogy tüsszent a pályaudvarra mentem és Flórencebe utaztam rokoniamból. Utóbb Livornóban és Génúában tartózkodtam, ahol állást kerestem. Azt reméltem, hogy bátororvosi állást kapok s annyira el voltam foglalva, hogy nem törődhettem Murrival, Mindazonáltal gyakran gondoltam rá s titkon reméltem, hogy gróf Bonmartino és neje kibékültek s most már szent a béke. A gyilkosságról csak az újságokból értesültem s felháborodva olvastam, mivel gyanúsítanak. Tüstént ide utaztam.

A bíró ezután sok kérdést intézett dr. Naldihoz; végül elstartozta s intett az előszobában várakozó rendőröknek, hogy ne engedjék távozni. Naldi elcsúszott s reszkelet. Midőn a rendőrök a kocsijához kísérték, annyira támolygott, hogy támogatni kellett. Naldi viselkedése nagyon gyanús volt. Előzőleg mindenkör mekkülni akart s egy Amerikába induló gőzösn hajóorvosi állást akart vállalni. A hajó kapitánya azt mondta neki, hogy nagyon fiatal s elutasította. Naldi ezután az orvos-egyesületbe ment, ahol Romanelli tanár fogadta, akinek megmutatta diplomáját és pártfogását kérte. A tanárnak feltűnt az ifjú feltűnő izgatottsága és idegessége s barátai előtt több ízben azt mondotta, hogy Naldi viselkedése iható gyanús s idegessége nyilvánvaló valami szörnyű esemény következménye.

A bolognai rendőrség megállapította, hogy midőn a gróf a szobába lépett, Murri hátulról átkarolta, cinkostársa pedig anatómiai tudásának segítségével feltűnően halálos sebeket ejtett rája. A szerencsétlen ember kétségbeesetten védekezett s meg is sebesítette Murrit, majd a földre rogyott. A gyilkosok egy üveg pezsgőt találtak a hálószobában s miután ezt megitták, megkezdtek a fosztogatást. Ugyanekkor Bonetti kisasszony leestett a lépcsőn s hallotta a dnlakodás zaját. Mindazonáltal tüstént felment a lépcsőn s azt mondta a házmeztárnéknak, hogy az imént beszélt a gróffal.

— **Kossuth Lajos arcképe.** A fővárosi 1845-46-iki és Kossuth-muzeum, amely most Városház-

utca 14. szám alatt van, Kossuth igen sikerült életnagyságu arcképe adta ki, a szabadságharc után készült fénykép nyomán. Ruttkayné Kossuth Lujza ráírta a képre eredeti példányára, hogy e: Kossuthok a legújabb 1849-iki arcképe. Egyleteknek községeknek erről a képről készült művészeink minden nagyságban a legújabb Kossuth-olajfestményeket, melyeket az 1845-49-iki gyűjteményből rendelhetnek meg azok, akik ezzel is támogatni Chajtkát ezt a hazafias muzeumot.

— **Halál-és.** Dr. Schnierer Gyula miniszteri tanácsos a m. kir. szabadalmi tanács elnökét ma délután temették Vasvári Pál-utca 7. szám alatti lakásáról nagy részvét mellett. A végtszesség adására a gyászhalál megjelentek: Láng Lajos kereskedelmi miniszter, dr. Wetzel Gyula elnök vezetésével a szabadalmi hivatal összes bírói tisztikara és a szabadalmi tanács, Schöber Albert miniszteri tanácsos államvasuti igazgató, Wartha Vince műegyetemi tanár, Brázy Kálmán, Vörös László és Ballagi országos képviselő stb. Négy órakor érkezett meg a papság, mire a család tagjai bevonták a halottas szobába. A temetési szertartást Steiber Vince apát-pébános végezte fényes segédlettel és szertartás után az enterprisz euberei a dísz-balottashutóra vitték le a koporsót, mire megindult a menet a herpesi-temetőbe, hol az elhunytat a családi sírban temették örök nyugalomra.

Nagy részvéttel temették el ma Komáromban Pék Ignác urát, aki tegnapelőtt ötvenhat éves korában elhunyt. A nemcs szívért. Jóságáról ismert urát nagy: ámu és előkelő családján kívül, a résztvevők nagy sora kísérte ki örök nyugalma helyére.

— **Ákasztás akadályokkal.** Gyilkosság miatt elítélt parasztoi végeztek ki a minap Vidámban. Mikor a haláraitelt kivitték a vesztőhelyre, az ekkeseredett ember előtrántott egy kést, amelyet becsempésztek hozzá a bürtömbbe s egy katonát és három togházórt megsebesített vele. Mikor a dühöngő embert lefogták és fölakasztották, elszakadt a kötél s a haláraitelt lezuhant. Újra fölakasztották. Mikor öt perc múlva levették az akasztóárról: az orvosok meglepetve tapasztalták, hogy a késszer akasztott ember még mindig él. Fölakasztották tehát harmadszor is, — ezuttal eredménytelen. Mindennek pedig modern igazságszolgáltatás a neve ...

— **Rendőri hírek.** Debéczy Károly gyógyszerész Sándor-utca 20. számú lakását tolvajkucsal leenyították és 186 koronát érő ruhaneműt elloptak. A rendőrség nyomozza a lakásosztogatókat. — Szabó Jenő honvédechnagy zsebéből a keleti pályaudvaron kilopták a pénztárcáját, amelyben 3220 korona készpénz, külföldre szóló utlevél és szabadságolási igazolvány volt.

A belga királyné halála.

Budapest, szeptember 19.

Ismét egygyel kevesebb azoknak a fejedelmi személyeknek amugy is csekély száma, akikkel a magyarság lelki rokonságban érezhette magát s akikről tudta, hogy ők is magyar érzéssel, magyar szeretettel vannak eltelve. Mária Henrietta Anna belga királyné, József nádor legifjabb gyermeke, József főherceg méltó testvérhuga, mint egy spaai távirat jelenti, ma este hosszú szenvedés után meghalt, távol a földtől, amelyen született s amelyet mindvégig hazájának vallott, távol azoktól, akiket szeretett, bátyja családjától, távol leányaitól, kiknek a sorsa oly szomorúvá tette élete végét.

Mindig szomorú jelenség a halál, s kétszeresen szomorú, ha egy bus élet befefezéseként áll előtünk, oly életé, melynek a közlelőfogs szerint csak öröm és boldogság lehetett volna osztályrésze egy trón magasztalán, a hova a közönséges emberi szenvedések, bánatok, keservek föl nem érnek. A közhit téves. A fejedelmi bíbor alatt épp olyan fájdalomtól sajog a szív, mint a szegénység szürke gunyájá alatt. A boldogult királyné maga panaszolta nem rég, hogy életét milyen szomorúvá tették családi viszonyai. Házassága — hiszen ismeretes — nem volt mindig boldognak mondható. De erről nem szól. Csak leányairól beszélt, Lujzáról és Stefánjáról, kiknek a sorsát mélyen fájlalta, úgy érezve, mint maga mondta, hogy a miattok való bankódás fogja sirba vinni.

Volt egy harmadik gyermek is, a legelső, aki gyászt hozott anyai szívére: egyetlen fia, Lipót herceg, a belga trón reményese, aki tíz éves korában meghalt. E gyermeke iránt való szeretetét és elvesztése miatt való fájdalmát meghatón illusztrálja az a kis történet, mely egy Kiss me quiek nevű ponyhoz fűződik. Ez a kedves nevű állat volt a kis herceg első hűtaslova és kedvence. Maga Henriette királyné, aki szenvedélyes lovas volt, tanította meg fiát rajta lovagolni és a szegény kis hercegnek, mikor a halálal vívódott, az utolsó szava ennek a kedvelt jószágának a neve volt: Kiss me quiek (csókolj meg szaporán!) Holta után a királyné senkinek sem engedte meg, hogy csak hozzá is nyuljon fia kedvelt lovához, maga etette, jártatta meg mindennap s kényeztette minden módon. Ez volt utolsó, elő emléke az ő egyetlen fiának s mikor hosszas idő múlva annak az élete is véget ért, a gyászoló anya újra megsíratta rég

elhunyt fiacskáját. Negyedik gyermeke, Klementina hercegnő 1894. óta Károly Antal Hohenzollern-sigmaringeni hercegné a neje.

Mária Henrietta Anna 1836. augusztus 23-án született, mint József nádornak és harmadik nejének, Mária Dorottya würtembergi hercegnének harmadik, legifjabb gyermeke. Mint testvérei Erzsébet főhercegné és József főherceg, ő is magyar nevelésben részesült s élete végéig a távolban is megmaradt magyar asszonynak, aki boldognak érezte magát, ha hazajöhetett Magyarországra, az alcuthi kastélyba, hoi családjának körébe, ahol boldog gyermekéveit töltötte. Több-ször meglátogatta József főherceg családját és ilyenkor hosszabb időt töltött ugy Alcuthon, mint a budavári palotában, máskor meg leányához, Lujza koburgi hercegnőhöz jött vendégségbe, még abban az időben, amikor még családi boldogság honolt a Ferenc József-téri Koburg-palotában. Mindvégig anyanyelvén tartotta a magyart, figyelemmel kísérte kulturális életünket s megjelenésük után azonnal meghozta magának irodalmunk kiválóbb termékeit. Tizenhét éves korában, 1853. augusztus 22-én ment nőül az akkori belga trónörökösökhöz, a most özvegyggyé lett II. Lipót belga királyhoz.

Közseretben részesült mindenha Belgiumban is, de az az igazi benső szeretet, amelyet itthon éreztnék iránta hozzánk való hű ragaszkodásáért, talán még nagyobb volt, mint halásznének a vonzalma. Kedves emléke épp hoy híven megmarad lelkünkben, mintha mindig közöttünk élt volna. Áldjunk porait ott a távolban is és áldásunkhoz csatoljuk részvétünket a magyar főhercegi család iránt.

Spaa, szeptember 19.

Mária Henrietta királyné ma este 7 óra 30 perekor hirtelen elhunyt. A királyné estebédnél ült, amikor egyszerre rosszul lett és elájult. Amikor a segítségül hívott orvosok megjelentek, a királyné már nem élt. Életének szívészélhűdés vetett véget.

Spaa, szeptember 19.

Báró Goffinet kabinettitkár és Sierlandt báróné, akik az elhunyt királyné mellett voltak, táviratilag értesítették a Bagneres-Luchoban időző királyt és a királyi család többi tagjait, akik mind távol voltak. A miniszterelnök holnap ideérkezik, hogy aláírja a királyné elhunytáról szóló okiratot. A királyné halála híreire nagy néptömeg gyűlt össze a palota előtt.

Brüsszel, szeptember 19.

A brüsszeli lapok mind fekete keretben jelennek meg és melegen bucsuztatják az elhunyt királynét.

Marconi és kísérletei.

Budapest, szeptember 19.

Marconit meginterviewolta Speziában a római Tribuna egy munkatársa, aki lapjában a következőleg számol be a beszélgetésről:

„Mikor Marconi a szobába belépett, rögtön konstatáltam, hogy már jobb színben van, mint néhány óra előtt a Carlo Alberto fedélzetén.

— Üdvözlöm ön — monám — lapom és olvasóink nevében. Minden olasz érdeklődik az iránt, amit ön a haza diosőségére és a tudomány haladására érdekében tesz. Nagy hálára kötelezom, ha találmányáról részletesebb adatokat közölni velem.

— Értom, hogy mire céloz. Ön azt szeretné tudni, mint működik készülékem gyakorlatilag. Íme: kísérletek bebizonyították, hogy a tengerek által elválasztott sugárok, még ha magas hegyek is szelők át, mint például az Alpekek vagy a pyrenaei hegyek, nem fogják fel a telegramokat. Képzelmé csak, közvetlenül Gibraltar mellett a magas, ágyukkal spekelt hegy tövében kaptam meg a sürgönyt, amely a cárné betegségről hozott hírt. A paduái állomás Cornualisban értesített, mert tudta, hogy hajónk Oroszországban járt és így bizonyára érdeklődünk orosz dolgok iránt. Ez bizonyítja, hogy két hajóraj — az egyik a Földközi-tengerben — a másik az Indiai Óceánban — akadálytalanul közlekedhetik egymással, nem törődve a szárazfölddel, mely őket elválasztja; ekként correspondálhat Malta Angliával. Mindennap és Liszabonig minden éjjel is kaptam sürgönyket, amelyeket négy példányban szokszorosiottam (az admirális, a tisztek, az altisztek és a legénység számára), úgy hogy a nyílt tengeren ugyiszólan napilapot adhattam ki, amelyet nagy érdeklődéssel olvastak. Láttá volna a matrözök örömet, amikor megtudták, hogy Falumbo admirális Tripoliszba vitorázott. Aztán jött a hír, hogy csak barátságos látogatásról van szó.

— Milyen gyors az ön készülékének transmissiója?

— A tranzmisszió gyorsasága az éteren, és nem a levegőn keresztül, amint gyakran tévesen gondolják, ugyanannyi, mint a fényé, vagyis másodpercenként 300.000 kilométer.

— Ön tehát tudja a föld körül sürgönyt küldeni, amely kiindulási pontjához térne vissza?

— Természetesen. Csupán a kiindulási állomás erejét kellene megfelelőleg szaporítani.

— De ha az ön sürgönye a föld körül megy, akkor napsugárzó rétegek is át kell haladnia és minthogy a napfény, úgy látszik, halással van a vilamos hullámokra...

Marconi mosolygott.

— Igaza van. A kísérletek jelen állapotában a fény nem oly kedvező, mint a sötétség, de rövid idő alatt látni fogja, hogy ez az akadály is le lesz győzve, sőt alighanem már le is van győzve.

— Hány állomás van?

— A legfontosabb *Poldhu* van *Cornwallisban*. Negyven lóerővel dolgozik és háromezer kilométerre küld telegrammokat. Hasonló állomásunk van *Kanadában* (az ottani kormány 400.000 frankkal szubvenzionálja a fonds perdu-ból), egy harmadik pedig *Boston* közelében.

— Es hogy áll a dolog üzleti része?

— Már keresünk, bár minden állomás egy fél-millióba kerül. Hatvan angol hadihajó vezette be rendszeremet, amiért évenként szép összeget fizetnek társaságunknak. Huszonhét nagy kereskedelmi hajó előfizet. Angliában az angol Lloyd negyvenegy állomást szervezett azzal a kötelezettséggel, hogy tízenegy éven át csak az én rendszeremet használja.

— Vannak, akik azt mondják, hogy az ön radiogrammát jól lehet fogni?

— Am próbálják meg. Az nem megy olyan könnyen és külön géptelepek szükségesek ehhez.

— Olaszországban nem állítanak ily állomásokat?

— Rendelkezésre állók kormányunknak. Összes külföldi szerződésben Olaszországra nézve fenntartottam cselekvési szabadságotam.

— Az olaszok halásak az ön lángelméjének.

— Ne beszéljen nekem lángelméről. Csak szerencsém volt. Hány teltalálónak kell meghalnia, mert nincs pénze kísérletekre. Én találtam pénzt, sok kellett és volt annyi, a mennyi kellett. Bizalmat kellett — ez az!

Bombóló táviratozzák, hogy Galimberti postaminister hosszabb ideig tárgyalt *Marconival*, aki bemutatta neki az Olaszországban létesítendő radiogramfi állomás tervezetét. Az állomás összeköttetésben lesz az összes már létesített és ezáltal létesítendő állomásokkal. A költségeket 700.000 lírára becsüli. A kormány a tervezetet meg fogja vizsgálni és azután előterjeszti a parlamentben. Galimberti miniszter *Marconi* tiszteletére ebédet adott, amelyre a hatóságokat is meghívta. A lakomán a miniszter fölolvasta az olasz királynak egy táviratát, amelyben arról értesíti, hogy *Marconinak az olasz koronarend nagy tiszti keresztjét* adományozta.

Otdőfélmillió sikkasztás.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától.

Bécs, szeptember 19.

Nem ötvenegymillió az elikkasztása terhelé *Jellinek* Ödönnek, a bécsi Länderbank főpénztárosának a lelkét, sokkal nagyobb pénzeket emelt el a megszökött pénztáros. Mint a mai vizsgálat megállapította, a bankból *ötözfélmillió* tűnt el a hűtlen hivatalnok kezén. *Kuz* igazgató tegnap az ellenőrző könyvet kérte *Jellinek*től, aki azt felelte, hogy rögtön elhozza. Azzal eltávozott. Minthogy azonban sokáig elmaradt, már távollétében hozzálátott a könyvek megvizsgálásához és csakhamar rájött, hogy óriási összegek hiányoznak. Délután házkutatást tartottak *Jellinek* lakásán, ahol váltókat és mintegy háromszázezer korona értékű adóleveleket találtak. *Jellinek*nek tegnap este táviratot kapott *Greifenstein*ből a lértől, aki arra kéri, hogy igyekezzék ügyét rendbehozni a Länderbank igazgatóságával.

Késő éjjelig folytatták a bankban a vizsgálatot, de addigra, nem tudták bejelezni a pénztár és a könyvek revidíóját. Az igazgatók tegnap éjjel 1,269.000 korona hiányt konstataáltak, de a ma folytatott revízió kiderítette, hogy a hiány jelentősen nagyobb és 4.600.000 *koronára* rug. Ezzel szemben az igazgatóság *Jellinek* lakásán lefoglalta az összes értékeket, amelyek hír szerint 2,200.000 koronát tesznek, úgy hogy a hiány valószínűleg csak 2,400.000 korona volna abban az esetben, ha más hitelezők előbb szerzett jogaiknál fogva nem tennék rá kezüket ezekre az értékekre. Már a mai délelőtti folyamán jelentkeztek hitelezők, akiknek összesen több százezer korona követelésük van. *Jellinek* az utolsó három cseket tegnap vette föl a Länderbanknál s ezek a csekék még minosenek

elkönyvelve. Jellinek különösen az utolsó hetekben óriás bűzspekulációkba bocsátkozott; üzleti összeköttetésben volt több bankkal s üzérkedésével igen jelentékeny összegeket nyert, amelyeket feleslegse nevére iratott. Különösen bányaárértékekben s olyan vasutak részvényekben spekulált, amelyeknek állomásításáról szó van. Kommanditáriusra volt az osztrák elektromobil-gyárnak, amelyet Bécsben ezélt két évvel alapítottak. Ez a társaság Baumgartenben óriás gyártelepet vásárolt s igen nagyszabású gyárat rendezett be. A társaság igazgatósága Bécsben székel. A társaság alapítói rövid idő múlva kiváltak s helyükben egy *Pollák* nevű ember lett az igazgató. A vállalat finanszírozása óriás összeget követelt, de alig tudta valaki, hogy honnét veszik a pénzt. Szó volt egy berlini milliomosról, azután egy igen nagyállású emberről, aki a vállalatot pénzeli, valóssággal azonban *Jellinek* bocsátotta a pénzt rendelkezésre. Ez a vállalat nemrég *Admontban* is gyárat alapított, amelyhez *Jellinek* adta a pénzt. Ez a gyár 130.000 márká ára gépet vásárolt Németországban. Az elektromobil-gyár Angliába is szállított ötven elektromobilt, továbbá a bécsi automobil-berkocsik is az ő tulajdona. *Pollák*ot, aki mindezeknek a vállalatoknak az élén állott, a rendőrségnek ma reggel kihallgatták és kihallgatása után *letartóztaták*.

Jellinek e két vállalatát két és egyegyedmillió koronával volt érdekelve. *Jellinek* tartózkodásáról még eddig semmit sem tudnak. Az a távirat, amelyet feleségének tegnap *Greifenstein*ből küldött, az egyetlen adat, amely a rendőrség kezében van. Hír szerint *Jellinek* ma ügyvédjének is táviratozott s arra kérte, hogy igyekezze dolgot a Länderbankkal rendbehozni. A Länderbank igazgatósága még eddig nem is sejt, hogy *Jellinek* miként juthatott ilyen óriási összeg birtokába. Ugy látszik, a dolog úgy történt, hogy egy napon óriás összeget vett magához, amelyet csak a következő napok valamelyikén vezetett be a könyvekbe s ettől fogva a ma kivett pénzt mindig csak hoinap könyveltette el, ami annyival könnyebb volt, mert a Länderbanknak a *Giro* und *Cassen-Verein*nél lévő pénzét mindig *Jellinek* vette föl s így ezek az összegek legalább néhány napig rendelkezésre voltak.

A bűzben a sikkasztás híre tizenöt koronával hanyatlott a Länderbank részvényei. A bank ma a bűzben kommunikált tett közze, amelyben tudatja, hogy a *Jellinek* által elikkasztott *összeg négy millió hatszáz ezer korona*, de reméli, hogy a *Jellinek* adóssai által megtérítendő összegek befolyása után az elikkasztott összeg 2,200.000 koronára fog lecsúszni. Délután távirat érkezett Bécsbe, hogy *Jellinek* *Tulban* öngyilkos lett. A sikkasztó már tíz óra volt a bank szolgálatában, s teljesen kiérdemelte a vezetőség bizalmát. A legfontosabb hivatalnokok közé tartozott. Bár tudták, hogy nagy vagyona van, mindig takarékosnak ismerték. Hogy mennyire becsülték kollegiáit, kitűnik abból is, hogy a hivatalnokok őt bízták meg előleg-alapjuk pénztári kezelésével. Ezt az alapot, mely körülbelül 100.000 koronával rendelkezik, rendben találták. Hogy visszaéléseit oly sokáig tudta palástolni, annak egyik oka az, hogy nemcsak a csekkönyvet, hanem az ellenőrző könyvet is ő maga vezette, ami, minthogy senkisen revidálta pénzkészletét, majdnem lehetetlenné tette, hogy büns manipulációit felfedezzék. Minthogy attól tartott, hogy felfedezni sikkasztásait, mihelyt csak egy napig távolmarad hivatalától, évek során át nem ment szabadságra s egy napig sem maradt távol a banktól. Ezt felelővalói szintén eléggé nem méltánylandó buzgóságnak magyarázták, ami még jobban megszilárdította a benne való bizalmát. A sikkasztó öt év óta házas volt, s egy kis lánya is van.

Bécsből az éjjeli órákban még ezt jelentik: A *Jellinek* aktívai az 5-6 millió koronányi sikkasztással szemben 2-3 millióra rugnak, de ez összegben egy karinthiai gyári vállalat is szerepel, amely kétségessé értékű és nehezen lesz realizálható. Az elektromobilgyárnak ellogott igazgatója nyilvánvalóan nem áldozata, hanem cinkosa *Jellinek*nek. Csak most derült ki, hogy a gyártelep telekkönyvi bejegyzésénél az igazgató saját magát jegyeztette be tulajdonosul. A rendőrség azt hiszi, hogy még több cinkosa is van a sikkasztónak. Nyomozását több irányban folytatja és néhány egyént szorgos felügyelet alatt tart.

Bécs, szeptember 19.

Egy helyi könyvnyomtatás jelentése szerint *Krems* alsóausztriai város környékén a Duna partján *Jellinek* nevére szóló papirokat és leveleket találtak. Eddig azonban még nem derítették ki, hogy *Jellinek* csakugyan a Dunába ugrott-e. Az elektromobil-gyár letartóztatott igazgatóját, *Pollák*ot azzal gyanúsítják, hogy tudomása volt *Jellinek* üzemeiről és hasznolt is huzott belőlük. A Länderbank 1000 korona jutalmat ígér annak, aki *Jellinek* nyomára vezet és 200 koronát annak, aki esetleg holttestét találja meg.

SZINHÁZ, ZENE

**** Nemzeti Színház.** Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját a Nemzeti Színház is hazafias darabbal ünnepelte. A *Szigetvári vésztanukat*, *Jókai* Mór költői erőteljű duzzadó remek nyelvezetű drámáját adták elő. Es azok, akik jelen voltak a mai előadáson (a karzat egészen megtelt) vörösrre tapsolták a tenyerüket minden hatásos jelenet és magasra lendülő felvonás-vég után. Különösen tetszett az a gyögyűrti tabló, ahol *Zrinyi Miklós* maga köré gyűjti elszánt hivatelt és megesketi őket, hogy hős halált fognak halni a hazáért. *Bakó*, aki hosszas távollét után ma először lépett föl *Zrinyi* szerepében, nagy páthosszal, erős lelkesedéssel, mennydörgő hangon deklamálta ezt a hexameterekben irt hatalmas esküt. Ha *Bakó* még a szent vértanúságra készülő nemes hős ásztellemült méltóságát is hozzácsatolta volna túlaradó hevéhez és ritka szép hangjához: ebben a jelenetben kifogástalanul adott volna. *Hegyesi* *Mari* játszotta *Annát* (*Jókai*né-Laborfalvy *Róza* és *Jászai* *Mari* híres szerepét) és nemes, elragadó akcentusai voltak abban a jelenetben, amikor egykori vőlegényét, a renegátát váltólvánt eltaszítja magától. A magyar hazafiak és a *Szigetvár* ellen hadakozó törökök egyaránt kilettek magukért. *Beregi*, *Gál*, *Gyenes*, *Mihályfi* lértias tüzelt szavalták a szebbnél szebb hazafias mondásokat és *Szasvay* a nagy, öreg *Szulejmán* historiai alakját emelte ki komor, jellemző színekkel. A heves kitérősek közepette némi aggodalommal gondoltunk arra, hogy ez a buzgó, lelkiismeretes színész, aki sohasem kiméli magát és ma is pazarul szórta hangja kincseit a közönségnek: holnap először játszsza *Coriolánt* a shakespearei tragédia reprimén. Reméljük, hogy a mai *Szulejmánt* nem fogja megcsinyelni a hoinapi *Coriolánt*. (4. e.)

**** A Népszínház Kossuth-ünnepe.** Nem aolyan színházi este volt, aminő százszázmra akad s a minőről uos-untig irunk egy színházi évadnak a során. Nem színházi este, a maga sablonos sikereivel, ünnepléseivel, tapsaival és virágaival. Annak a nagy nemzeti ünnepnek, melyet most ül az ország kegyes áhitattal egy forró, lelkes epizódja egy színháznak a nézőterén.

Szinte mellekesnek tetszett, hogy mit s hogy kik játszanak: legnagyobb hőse a mai estének maga volt *Kossuth* Lajos, akinek emlékezete előtt hálás kegyelettel borul le a nemzet.

A színház nézőtere tömve a legutolsó zugáig. Mint valami eleven tenger szines habjai, úgy mozog a sokaság fönt és alatt. A páholyok és a parkett zsúfolva uri néppel; a karzatok rogyásig telve a nép gyermekeivel s mind ez a sokadalom a hazafi érzésnek valami gyönyörteljes mámorában ünnepli *Kossuth*ot és *Kossuthban* a hazaszeretet ünnepeit.

Az est a *Himnusz*on kezdődik, amelyet a ház állva hallgat meg. Utána felgördül a függöny, megkezdődik *ij. Bokor* *József* alkalmi darabja, *Kossuth* *Lajos*, a 43-iki magyar szabadságharoból szedett egyes jeleneteivel: *Kossuth az országgyűlésen*, *Kossuth a táborban*, *A manussörthi csata*, *Budavára bevétel*. S amint az egyes képek után legördül a szinpadra függöny, kezdődik csak a nagyobbik színláték, amelyben minden csupa való igazság. A házban újra meg újra felhangzik a *Kossuth-nóta*, majd mint a multba való emlékezés lájladma, majd mind a jövődökbé vetett hit reménysége. A színházi zenekar megpróbálja, belebeleznek más, programba szedett hazafias dalba, melynek vezérkőny, ve őt fekszik nyitva a karmesteri emelvényen, de a közönség csak zengi tovább a nótát:

Kossuth *Lajos* azt üzenté . . .

Igy folyik az előadás véges-végig, legutolsó tablójáig, amelyben *Kossuth* *Lajos* borostyánkőszoruzata mellszobra jelenik meg a színen.

S minden, ami ma este volt és van: diosőség, taps, lelkesedés, mámor mind arra száll, arra kitél, ahol a szeptemberi csillagos égbot alatt, az édes anyaföldben, annak is a legközepebb, a hatalmas magyar főváros pnta rögében, alapszena siri álmat a magyar szabadság legnagyobb bajnoka, a modern Magyarország megteremtője: *Kossuth* *Lajos*.

Nem színházi este volt, hanem része a nagy nemzeti ünnepnek!

Ij, Bokor *József*, a nagysikerű alkalmi darab szerzője, a viharos, nagy tapsokra számtalanszor jelent meg a lámpák előtt s megérdemel egy sző dioséretet a *Népszínház* derék rendezője, *Stoll* *Károly* is, aki a darabot rendezte. (M-s.)

**** Vigaszínház.** A Vigaszínházban ma volt a *Rodost* második előadása. A közönség lelkesen megtapsolta a *Hódiás* című költeményt, amely után a zenekar a *Kossuth-nótát* játszotta. Géczy és *Lampérth* színművet ma is kitűnő fogadtásban részeltette a hallgatóság, a hazafias szölamokat nyílt szí-

SPORT

A bécsi lövésznek eredményét minden más organumot megelőző a legmagasabb és legmegbízhatóbban a Telefon Hírmondó után tudhatják meg az érkezők, mert a Hírmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentésével alapján...

TÁVIRATOK

A londoni koronáció.

London, szeptember 19. A londoni lordmayer azt a hivatalos értesítést kapta a belügyminisztertől, hogy a koronázási körmenetet, amelyet eredetileg június 27-ére tűztek ki, október 25-én tartják meg.

Salisbury állapota.

Luzern, szeptember 19. Salisbury betegsége könnyű köszvény, amelyet meghűléssel szerzett. Állapota nem aggasztó.

A cár és a sah.

Kurszk, szeptember 19. A perzsa sah tegnap délután négy órákor Perzsiába utazott. A pályaudvaron megjelent Miklós cár a nagyhercegekkel és az itt időző miniszterekkel. Délután 1/2 órákor Miklós cár is elutazott Péterherbába. Vele mentek Vladimir és Nikolajevics Nikolaj nagyhercegek, báró Frederiks, Lamsdorff és Khilkov miniszterek. A trónörökös nagyherceg az orrell kormányzósgában lévő bratovói birtokára utazott.

Kurszk, szeptember 19. A nagy hadgyakorlatokat nagy csapatszemle fejezte be Makva falu mellett. A szemlében 89.000 ember vett részt. Amint a cár és a sah a szemle helyére érkezett, a cár a nagyhercegekkel és nagy kísérettel ellövagolt a csapatok aréle előtt. Azután a csapatok vonultak el és pedig előbb a moszkvai sereg, azután a déli sereg, és pedig Szergej nagyherceg és Kuropatkin hadügyminiszter vezetésével. Felvonult 163 zászlójai gyalogság, 84 század lovaság és 408 ágyú. A csapatszemle után reggeli volt, amelyen a sah, aki a csapatszemlét a trónörökös nagyherceg társaságában a cári pavilonból nézte végig, a cár oldalán ült. A cár a sah egészségére ürítette poharát, viszont a sah a cár és a nagyhercegek visszatértek a riskovói vasúti állomásra.

A boer tábornokok Berlinben.

Berlin, szeptember 19. A berlini lapok azt az értesítést kapták, hogy a boer tábornokok október elején öt napra Berlinbe jönnek. A fogadó-bizottság elnökségét Lückhoff szabad konzervatív országgyűlési képviselő vállalta el. A szállóban Wüdenbruch költő fogja üdvözölni a boer tábornokokat. A boerszerződés-egyesület diszgyűlést fog tartani, amelyen a boer tábornokoknak nemzetik számára 200.000 márkát fognak átadni. Azonkívül népgyűlést terveznek, amelyen a tábornokok beszélni fognak.

Antwerpen, szeptember 19. A boer tábornokok ma délután ideértek. A közönség lelkesen fogadta őket.

Bees, szeptember 19. Botha és De Wet boer tábornokok a berlini boer bizottság elnökségének azt mondták, hogy a jövő hónap elején valószínűleg ellátogatnak az osztrák császárvárosba.

Közgazdasági táviratok.

New-York, szept. 19. (Terményárak.) (Zárhat.) Gyapot: New Yorkban heilyen 9.— (9.—). Szept.-re 8.68 (8.78). Decemberre 8.72 (8.76). New-Orleansban heilyen 8.1/2 (8.1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — Zsír: Western steam 10.50 (11.80). Rone és Brothers 11.— (11.15). — Tengeri irányszata szilárd. — Szept.-re 67.1/2 (66.1/2). Októberre 68.1/2 (68.1/2). — Decemberre 49.1/2 (50.1/2). Baza irányszata szilárd. — Firos Gsm heilyen 75.— (74.1/2). Szept.-re 75.— (74.1/2). Októberre —.— (—). Dec.-re 74.— (73.1/2). Májusra 75.1/2 (74.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Szept.-re 5.15 (5.25). Decemberre 5.30 (5.40). — Liszt: Spring Wheat clears 3.10 (3.10). — Cukor: 2.1/2 (2.1/2). — Ór: 26.85 (26.47). — Rész: 11.65—11.1/2. (11.1/2—11.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 19. (Terményárak.) (Zárhat.) Baza irányszata szilárd. — Szept.-re 73.1/2 (72.1/2). — Okt.-re 69.1/2 (—). — Tengeri irányszata szilárd. — Szept.-re 59.— (58.1/2). — Zsír: Okt.-re 9.65 (9.60). — Januárra 8.47 (8.47). — Szalonna short clear 11.85 (11.—). — Sertésus: Okt.-re 16.25 (16.20). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

hogy Wallburg csakugyan Ernő főherceg gyermeke. Az anyakönyvi lapokra a hamisításokat nem Laibachban, hanem Cilliben vezette rá. Hogy Ernő főherceg levelét is ő hamisította legyen, azt határozottan tagadja. Ezt a levelet Wallburg nővéréről kapta. Wallburg is az elmesélte neki, hogy egy izben Ischiben járt Liechtenstein herceg főudvarmesternél, aki számára mondta volna neki: — Szegény ember, őnt meg akarják fosztani nevétől és pénzétől. Staudinger egyre jóhiszeműséget hangoztatja és magát is Wallburg áldozatának mutatja be.

A bíróság azt határozta, hogy az elnapoló indítványról csak később fog dönteni.

Báró Wallburg Ernő a következő nyilatkozat közlésére kér föl bennünket:

A lapokban olvastam a laibachi államügyészség vádlevelét Staudinger Miksa ellen. A vádlevelé némely helyütt ellenem is irányul. Bizonyítékok nélkül azt igyekeznek sejtetni, hogy büntetésre vagyok Standingernak. Anjagi bizonyítéka nincs és nem is lehet ellenem a laibachi ügyészségnek. A dolog érdemére nézve tehát nincs mit cájnoinom, ami pedig a gyanustást illeti, azt mint méltatlant, visszautasítom. Mint magyar állampolgárnak, ki Magyarországra szándékozom élni s gyermekeimet elnevelni, egy körülményre nézve kötelességem a nyilvánosság előtt kiterjeszkedni. A laibachi vádlevelét ugyanis erkölcsileg megrovásban részesít, amiért 1899-ben laibachi tartózkodásom alatt a bárói címet viseltem. A cím- és névbírtólistát az osztrák törvények szigorúan fűdözik, de engem sem a katonai, sem a polgári életben senki sem vont felelősségre a báró Wallburg név viseléséért. Nem is lehetett volna, mert törvényes formák között készült anyakönyvelés szerint ez aytám báró Wallburg Károly porosz tiszt, az anyám pedig Hugonja grófnő volt. Hogy az anyakönyvelés hamis adatokat tartalmaz, hogy származásom és születésem körülményeinél eltérőkénti való akadt, azlegkevésbé nekem az akkor még csecsemőnek róható fél hibául vagy büntül. Wallburg név alatt keresztelték, születésemet törvényesnek nyilvánították s így nekem viselnem kellett a nevet, amelyely a bárói rang jár. A kalandor tehát semmiesetre sem én vagyok. Mihez volna törvényes igényem, arról most nem beszélek, de felkérem a laibachi államügyészséget, állapítsa meg születésem körülményeit, keresse ki hiteles keresztnevelemet s jelölje meg ezek alapján nevemet és rangomat. A sors nehéz megpróbáltatások elé állított olyan hibáért, amelyet nem én követtem el. Fialat éveimben főhercegi palotában laktam, később csaknem az utóára kerültem nagyszámú családdal. Most, mint főpincér, tíz órát dolgozom naponta, hogy megélhesem. Elvárom tehát mindenkitől, nevezetesen pedig a laibachi államügyészségtől, hogy ok nélkül ne állítson pellengérré. A hibás, ismétlem, nem én vagyok.

Budapest, 1902. szeptember 19. Tisztelettel: Báró Wallburg Ernő, a New-York kikévház főpincére.

Nyiltér.

SZOLYVAI ásványvíz. Előrendi szakfőnök vegyelemzése alapján láthatom tartak, máni fogva kiváló hatású kórházi, vesze, hólyag bajoknál...

Uradalmi ásványvizek bérilőségénél Szolvány (Berag megye). Budapesti főraktár: VII. Husár-utca 5. Prospectus kívánatra ingyen és bérmentve.

Császár-fürdő Budapestben. Előrangú kőes hővíz gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványvízcsatlókkal, kétféle kádfürdőkkel, 300 kényelmes lakosztállyal. A legszélesebb kezelés. Prospectus ingyen és bérmentve.

Huzás holnap! 50 filléért 50.000 korona ért nyerhetik a Pozsonyi Kiállítási Sorsjátékon. Sorsjegyek darabonként 50 filléért mindenütt kaphatók. — Megrendeléseket a pénz előleges beküldése ellenében pontosan eszközöl a Kiállítási sorsjegy-iroda Budapest, V., Nádor-utca 16. szám.

(Az e rovat alatt közöltéteknek sem tartalmáért, sem alakjárt nem felelős a szerkesztőség.)

nen is megtapsolták, és felvonások végén számtalan-szor hívták a szereplőket és a szerzőket. Holnap, szombaton a Vigaszínházban két előadás lesz. Délután az Órnagy urat adják, este a Rodostót. Vasárnap délután a Polgármester ur kerül színpadra, este a Rodostót.

Műsorváltozás az Operaházban. A M. Kir. Operaházban, tekintettel a jövő heti műsorra; a holnapra hirdetett Hunyadi László helyett Bánk bán kerül előadásra. — A holnapai előadásban Melinda — Kramer Teréz, Gertrudot — Flattmó, Bánkot — Broulik, Peturt — Ney D., Tiborcot — Takács, Biberachot — Szendrőt. A királyt — Beck, a többi szerepeket Kiss B., Mihályi és Kornai énekelik. Az első felvonásban előforduló nagy kettős táncot Schmidek G. és Gaszner lejlik.

Városligeti Szinkör. Pakots József Kossuth oimü bazafias darabjának ma is lelkes hatása volt a Városligeti Szinkörben. A közönség nyílt színein is megtapsolta a költői jeleneteket s a felvonások után a szerzőt a szereplőkkel együtt többször a lámpák elé hívta. A nagysikerű darabot holnap megismétlik.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó ma este előzetőinek és hallgatóinak órákozatására a M. Kir. Operaház előadását fogja közvetíteni. A Hunyadi László, Erkel Ferenc nagy operája kerül ezúttal előadásra, mely a Telefon Hírmondón keresztül teljes egészében a legújabb állapotban lesz hallható. Az opera közvetítése után az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélőújság, majd annak bevezetésével 11 óráig még cigányzene lesz hallható a nagylókon keresztül.

MŰVÉSZET

A Vörösmarty-szobor. Holnap, szombaton délután két órákor nyílik meg a városligeti Iparcsarnokban a közönség számára a Vörösmarty-szoborpályázatra beérkezett művek kiállítása. A kiállítás, amely díjtalanul tekinthető meg, két hétig lesz nyitva és naponta reggel kilenc órától este hat óráig látogatható.

TÖRVÉNYSZÉK

Ernő főherceg házassága.

— A laibachi tárgyalás. —

Budapest, szeptember 19.

Ma kezdődött meg Laibachban az okirathamisítással vádolt Staudinger Miksa elleni végvár-nyilatkozat tárgyalásának tudvalevőleg az ad különös érdekességét, hogy a háttérben ott kísért Ernő főhercegnek rejtélyes házassága Skublics Laurával, a szép magyar nemesi leányzóval. A mai tárgyalásról Laibachból a következőket táviratozzák:

A tárgyaláson Fohn bírő elnököl, az ügyészséget dr. Flens képviselte, a vádlótat dr. Rosenfeld Viktor ügyvéd védelmezte. Staudingert egynekvied tíz órákor vezeték be a terembe, ahol az elnökkel szemben egy kis asztalnál foglalt helyet, amelyen születel állott. A vádlott karcsu ember, sötétszőke hajusszal és rövidre nyírt hajjal.

Az elnök kérdésére a vádlott elmondja, hogy harmincharoméves, utóljára a bécsi Spitz-océgnél volt alkalmazva s azóta az udvar támogatásából él, mert Ernő főherceg gyermekeit éveken keresztül eltartotta.

Az általános kérdések után az ügyész előterjesztette, hogy a tárgyalás folyamán bizonyára szóba fogognak kerülni az urakodó-család egyes tagjainak magán- és családi viszonyai s miután nem lehetetlen, hogy a vádlott az urakodó család egy tagja ellen éies támadásokat fog intézni, a közrend érdekében kéri, hogy a tárgyalást titkosnak nyilvánítsák.

A vádlott erre kijelentette, hogy nem szándékozik az urakodó-család valamelyik tagját megtámadni.

A védőügyvéd azt vitatta, hogy a bizonyítás anyagában semmi sincs, ami a titkos tárgyalást szükségessé tenné, csupán ama levél fölolvasásánál, amelyet Ernő főherceg Scimics Klótdíhoz intézett, ő maga is kéri fogja a zárt tárgyalást.

A törvényszék elhatározta, hogy az ügyész indítványa dolgában a vádirat fölolvasása után fog dönteni.

Ezután fölolvasták a vádiratot, amelyet lapunk mai számában részletesen ismerettünk. A vádirat fölolvasása után a törvényszék elhatározta, hogy a tárgyalást végig titkos lesz. A védőügyvéd elnapoló indítványt tett és kérte Handler bécsi ügyvéd megidézését, aki arról fog tanuságot tenni, hogy Krotz rendőrbiztos Staudinger és Wallburg jelenlétében többször kijelentette, hogy ő maga jelen volt Ernő herceg és Skublics Laura esküvőjén és hogy a királyi herceg házasságát a bécsi udvari főmarsalli hivatalnak is bejelentette.

Kihallgatása során Staudinger vádolt a következőket adja elő: A hamisításokat beismeri, de kijelenti, hogy azokat abban a meggyőződéssel követte el,

KÜLÖNFÉLÉK

Tündér arcod...

— Kuruc nóta. —

Tündér arcod pirulása:
Mint a hajnal hasadása,
Mosolygása ajkaidnak:
Mint mikor a rózsák nyílnak.

Kedves szemed tiszta fénye
Tengermélység sima kékje;
Derült lelked vidámsága,
Mint a sólyom villámlása.

Ha beszélsz: a hangod ének,
Csattogása fül' melének,
Nevetésed: égi zongora,
Járásod meg liljom-lengés.

Édes magad-kelletése,
Mint a hársom érintése,
Szived hozam simulása
Tiszta égnek rám hajlása.

Járok-kelek a világon
S nem lesz addig nyugovásom,
Míg a te nagy szépségednek
Ünnepnapot nem szenteinek!

Endrédi Sándor.

A sah elutazása után.

Muzaffer-Eddin elment Párisból s a lapok buszról még bokrétaba foglalnak egyes apróságokat, amelyek kedvesen jellemzik Kelet uralkodóját. Annyi bizonyos, hogy Muzaffer-Eddin erősen megnyerte a párisiak simpatiait. A párisiak egyikéket sokat is mulattak a sah egynemely gyermekek kedvtelésein. A cirkusz tömve volt emberekkel, akik azt kívánták akkor látni, hogy milyen hatással lesznek a mutaványok a leelőgó bajszu keleti ur nevető-izmaira. Hát a sah nem unatkozott és az operában is tudott szórakozni. Az elnöki páholyban jó oszom cigarettát füstölt el, azután észrevevén egyik szomszédos páholyban egy erősen dekolletált hölgnét, bizony őt lorgnettezzel szakadatlanul, az a hölgy azonban semmiképpen sem akart beleegyezni abba, hogy a sahnak bemutatassák. Persze, míg a hölgy kötötte le tartósan a figyelmét, azaltal az előadás kevésbé érdekelte, ami meglehetősen emlékeztet a német színészek vendégszolgálatából ismeretes Serenissimusra; azt sem érdekelte az olyan darab, amelyben nem szerepel valami szemrevaló hölgy. A Théâtre Françaisban tíz peronél tovább nem maradt. Racine egy tragédiáját adták, s az alexandrinusok elől egyszerűen megszökött. Nem is igen kívánczok többé a színházba.

A sah nagylelkűsége egyenesen páratlan. Ud-

vari méltóságait ugyan nem fizeti, mert pénzügyeiben gyakori a bájos rendtelenség, de ennek ellenében eltűri, hogy a méltóságok a bevásárlásoknál sápol-pójanak, ami olykor egész kis vagyonokat jelent. Így például a drót nélküli való táviratokhoz tartozó apparátusok 6000 frankba kerültek, de a számlán 89.000 frank szerepelt. Ha valamelyik udvari férfin husz frank borralvót adott a színházban vagy cirkuszban a szolgának, akkor kétszáz frankot számított fel.

Ruházatára sokat költ a sah s ha Teheranban van, akkor is a párisi szabójánál rendeli meg a szalonkabátait. Tucat számra rendeli a szalonkabátokat. Ő ugyanis csak egyszer ölt fel egy-egy kabátot, s azután odaajándékozza valamelyik embernek, aki ezzel roppant meg van tisztelve. Egy libériás inas átnyújtja az illetőnek a kabátot, s az termebe és korra való tekintet nélkül kénytelen a kabátot aznap viselni. A sah pedig tudvalevőleg nagyon vastag ember.

A párisi előkelő demimondainak nagyon nehez- telnek, mert nem sugárzott rájuk a királyok királyá- nak kegye. Egy Taninov nevű orosz hölgy ugyanis úgy megnyerte már Karlsbadban, az első állo- máson a sah kegyét, hogy azon túl a kíséret- hez tartozott, s Ostendében, Contrexévilleben és Párisban nem akadt győzelmes vetélytársa. A sah nagyvezére pedig egy volt romániai miniszternek vetette oda a keszkenőjét. A nagyvezér azonban esa- podárabb természet volt, valamint a kíséret többi tagjai is, akiknek mulatozása megint csak a sah számlájára tartozott.

A sah Párisban vagy három milliónyit vásárolt be. És a kereskedők meg lehetnek elégedve, minden levonás nélkül fizették ki a számlákat. Es Contrexé- villeben is sokat vásárolt a sah, úgy hogy az egész utazása belekerült vagy tíz millióba.

† **Festők élményei.** Egy londoni folyóirat mindenféle vidám apróságokat közöl festőkről. Leader, a kirneves tájépeles, a Royal Academy tagja egy napon a készülő Manchester hajócsatornát tes- tette, s ezenközben ugyanosan rísen kellett lennie, hogy a kő- és földágyor ellen sikeresen védekezzen. Egyszer odajött hozzá két munkás és egy ideig bi- ráló szemmel nézte a munkáját, az egyik oda szól a másiknak:

— Azt mondom neked Jim, hogy annak a fiokónak van aztán ökle, az ugyan nem fog éhen halni.

Ez a durva megjegyzés, mondia a művész, sokkal nagyobb örömet okozott nekem, mint a kri- tikusoknak minden dicsőrete. Walesben járván egy- szer tanulmányuton, Leader heves reumát kapott, úgy hogy falábat kellett viselnie. Egyszer erre érde- kes körülmények között emlékeztette két ismeretlen. Egy kiállításon a képe előtt állottak s az egyik így szól:

— És a színházat? Kérdezte Szmolin.

— Nincs társaságom s így színházba is ritkán járok.

— Oh a színház! mondta most az öreg. Micsoda dolog az, hogy a kereskedő mindig így szerepel a színpadon, mint tőkőfjű fráter. Ez csak nem felel meg a valóságnak! Egészen más- ként áll a dolog, ha a cárók életéből játszanak. Ott meg szabad hamisítani a valóságot, de ha a jelenkorból veszik a témákat és alakokat, akkor nem szabad csakugy kigondolni a dolgot. Akkor olyannak kell festeni az embereket, mint aminők valósággal.

Szmolin, udvarias mosolygással hallgatta az öreget s egyre Ljubát nézte, mintha arra biztatta volna, hogy mondjon ellene atyja nézetének. Ljuba meg is szólalt:

— És mégis műveletlen és vad a kereske- dők osztálya.

— Ugy van — mondta Szmolin sajnálkozva. Szomorú, de igaz.

— Például Foma... mondta a leány.

— Ugy? — kiáltotta Majakin. Nos, ti fiatalok vagytok. Nektek mindent jobban kell tud- notok.

— És egyesületekbe sem jár? — kérdezés- ködött tovább Szmolin Ljubától. Hisz egész sereg egyesület van itt.

— Van — mondta Ljuba — de én egészen elhagyatva élek.

— Ennek a háztartás az oka — magyarázta az öreg. Egész szerkesztés való lim-lom van itthon, azt mind rendben kell tartani.

Féjével a pohárszékre mutatott, amely ros- kadásig meg volt rakva kristály üvegekkel és ezüst tárgyakkal. Szmolin megnézte ezt a sok tárgyat s ajkán ironikus mosolygás jelent meg. Aztán Ljuba arcába nézett; valami barátságos, intím pillantást érzett a leány. Arcán kis piros folt támadt s félénk örömmel mondta magában:

— Hála Isten!

— En nagyon szeretem városunkat — mondta most Szmolin, miközben barátságosan nézett

— El sem hinné, hogy az, aki ezt a képet fest- tette, nyomorék. Pedig ugy van és én azt hallottam, hogy a foga között tartja az esetet és ugy fest.

G. H. Boughton vázlatokat készített egyszer Scarboroughban a parton, mikor hirtelen egész cso- port bányász jön feléje.

Bevallom, kissé ideges lettem — beszél a festő — mert olyanoknak látszottak, mint akik mindenre készek. De a kép mégis lekötötte a figyelmüket és kényük-kedvük szerint kritizálni is kezdték. Sajnálom — mondtam — de nem tudok dolgozni, ha néznek. Ha nem amennyire készen van, megtekinthetik a ké- pet. Mikor aztán jól megvizsgálgatták a képet, az egyik azt mondta:

— Előre fiuk! Igaza van neki, ő is csak ugy megdolgozik a kenyéréért, mint mi.

Es nagy nyüzgéssel odébb állottak.

Más alkalommal Boughton Amerikában skiccelt, amikor oda jött hozzá egy farmer, hogy megnézze a kész képet.

— Ah — mondotta bírálóan — kitűnő. Ugyan mennyit kér érte?

— Ő, nem sokat — felelte Boughton — csak kétszáz koronát.

— Kétszáz koronát?! . . . sopánkodott a far- mer hitetlenül. — Na már olyat ne mondjon nekem, hogy akad olyan számar, aki ezért a holmiért két- száz koronát ad, Hisz nekem ezért két hónapig kell turnom a földet.

Es senki sem tudta meggyőzni arról, hogy Roughton nem tódított, mikor annyit kért a képért.

Artur Hacker Páris környékén egy csoport pa- rasztot festett.

Egy paraszt megnézte a vázlatot.

— Ah! — mondotta — ez már pompás valami. Mondok valamit magának. Esse le a feleségemet. Az árral ne nagyon törődjön. Két-három frankot . . . még östöt is fizetek, ha olyan jó lesz, mint ez!

Sokszor becsülték meg ilyenformán műveit a nép egyszerű gyermekei. Egyszer azt mondta egy képére:

— Mondhatom, hogy tíz koronát megér az a kép, ha be van rámozva és firniszolja.

† **Csevegő társaság.** Amerikában ezt a nevet adták a legújabb lajta társas összejöveteleknek. A házi- asszony, aki ilyen összejövetelt rendez, karpon lapoos- kákat szerez be, s egy-két tucatra különféle témákat ír fel, természetesen csupa modern témákat. A párosá- val összeállított szöveket, vagy kis pamlogat meg van- nak számozva. Ezeket a számokat kihúzzák és a párok fölkeresvén helyükre, összerakulnak. Csöngető jelzi, hogy mikor kezdenek a megjelölt témáról be- szélgetni. Aztán öt percig tart a beszélgetés. Akkor fölállnak a férfiak és oda mennek a legközelebbi üléshez (akár csak a négyesben a séta egygylel előre). Az így összerakult párok most már a legközelebbi

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Írta: GORKIJ MAXIM.

(80)

Szmolin megszorította Ljuba kezét, mosoly- gott s csevegő bariton hangon mondta:

— Remélni merem, hogy nem felelte el régi játszóársát?

— Jé, majd később beszélhetek egymás- sal, — mondta most Majakin s végig tekintett Ljubán. — Nos Szmolin, beszélj!

— Megbocsát kisasszony? — kérdezte Smo- lin Ljubától.

— Kérem, ne zavartassa magát, — mondta Ljuba.

— Nagyon udvarias és ügyes, — gondolta Ljuba s miközben a pobárszékhez lépett, figyel- mesen hallgatta Szmolint.

Üzleti ügyekről beszéltek. Szmolin kifejtette, hogy nagy bérnyárat akar alapítani, melylyel kiszoríthatja Oroszországból az efféle iparter- mékeket.

— No de llyent — mondta Majakin, mikor Szmolin kifejtette előtte üzleti terveit. Csakugyan nagyon érdekes, amit beszélsz. Látszik, hogy nem töltötté hiába az időt Nyugat-Európában, most pedig együnk valamit.

— Hogy van Ljuba kisasszony? — kérdezte Szmolin, miközben a villát és a kését a kezébe vette.

— Nagyon egyhangú az élete — felelte Ma- jakin, Ljuba helyett. Ő vezeti a háztartást s az egész ház gondja az ő vállán van. Nincs ideje a szórakozásra.

— Azt is hozzá kell tennem — mondta Ljuba, hogy alkalmam sincs a szórakozásra. Nem szeretem a kereskedők estélyeit és táncmulatságait.

Ljubára. Szép és eleven kis város... valami frissesség van benne, ami munkára ösztönzi az embert... festői. Az embernek kedve van arra, hogy intenzívebben éljen... Es ezenkívül intel- ligens a város. Nézze csak például, milyen kitün-ően szerkesztett újságunk van... Meg is akar- juk venni.

— Ki? — kérdezte Majakin.

— En, Urvanjev és Susukin.

— Nagyon szép — mondta az öreg s öklé- vel az asztalra ütött. — Ez aztán helyes. Itt az ideje, hogy az ember betömje a szájukat. A leg- főbb ideje! különösen Jesovét. Ezt meg kellene már fojtani.

Szmolin újból mosolygva nézett Ljubára, aki jóleső melegét érzett. Aztán így szólt atyjának:

— Ha jól értem Szmolin urat, nem azért akarja megvenni az újságot, hogy betömje a szájukat...

— Hát ugyan miért? — kérdezte az öreg s a vállát vonogatta.

— Eltekinve minden egyébtől — magya- rázta most Szmolin — mint üzlet is kitűnő vál- lalat lehet. De az újságnak még más hivatása is van. A jog védelme, a kereskedelem és ipar ér- dekeinek védelme...

— En is azt mondom, hogy jó lesz, ha a kereskedők maguk vezetik az újságot.

— Bocssáson meg, atyám — mondta Ljuba. Érezte a szükségét annak, hogy Szmolin előtt megmagyarázza fölfogását.

Szmolin tetszett neki. Most látott először olyan kereskedőt, aki ifjú éveit külföldön töltötte s aki úgy tudott atyjával beszélni, mint ahogy a nagyon érett emberek szoktak a gyermekekkel.

— Az esküvő után — gondolta Ljuba — megkértem, hogy vigyen magával külföldre. Ennél a gondolatnál zavarba jött és elfeledte, hogy mit is akart mondani édesatyjának. Elpirult, egy pár percig hallgatott.

(Folytatása következik.)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1902. szeptember hó 20-án.

Bánk bán.

Eredeti nagy opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzették Erkel Ferencz. Szövegét írta Egressy Béni.

Személyek:

II. Endre	Beck	Péter bán	Ney D.
Gertrud	Flattnó	Biberach	Szendrői
Ottó	Kiss B.	Sólyom mester	Minályi
Bánk bán	Broulik	Udvarmester	Kornai
Melinda	Krammer	Tibore	Takáts

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. szeptember hó 20-án.

Új betanulással először:

Coriolanus.

Tragédia 5 felvonásban. Irtá Shakespeare. Fordította Petőfi Sándor.

Személyek:

Coriolanus	Szacsav	Aufidiusz	Beregi
Titus Lartius	Egressy	Alvezere	Mihályfi
Cominius	Molnár	Volunnia	Jászap
Menenius	Ujházi	Virgilia	Maróthy
Scinius	Gál	Valeria	Hegyesi
Brutus	Gyenes	Szobaléány	Meszlényi

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. szeptember hó 20-án.

Délután 3 óraker méréskelt hólyárakkal

Az őrnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Mars és Kéroul. Fordította Heljai Jenő.

Személyek:

Montgiron	Fenyvesi	Michu	Gyöző
Labourdette	Hegedűs	Dingois	Vendrei
Fréville	Tanay	Maloizé	Szerényi
Champeaux	Góth	Paulette	Vársányi
Moulard	Tapolcazi	Héloise	Nikó
Bardinet	Ronaszéki	Dingoisné	Haraszthy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Hódolás!

Irtá Lampérth Géza. Elmondja Szerémy Gizella. Utána:

Rodostó.

Történelmi színmű 3 felvonásban, epilógussal. Irták: Gécy István és Lampérth Géza. Zenéjét szerzették: Kun László.

Személyek:

II. Rákóczy	Fenyvesi	Észtrárházy	Pethos
Bercsényi	Hegedűs	Fszterházy	Kürti
Bercsényi	Haraszthy	Starohöbry	Métrai
Közégyi	Vársányi	Pápay Gáspár	Tapolcazi
Mikes	Góth	Jávorka	Balassa

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. szeptember hó 20-án.

Kossuth Lajos.

Történelmi korrajz 5 felvonásban, IX. képmen zenével. Irtá ifj. Bokor József.

Személyek:

Jelencsics	Szabó A.	Kossuth	Szirmai
Hadszegő	Kovács K.	Mészáros	Mátraj
Patai Ernő	Raskó	Deák Ferenc	Szilágyi
Gold Izáák	Horváth	Fővezér	Szerdahelyi
Eszter	Kápolnai	Nyári	Kalocsai
Sámuel	Iványi	Pázmándi	Kiss M.

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. szeptember hó 20-án.

Az aranylakodalm III. képe.

Irták Beöthy László és Rákosi Viktor.

Utána:

Bölcsös és koporsó.

Alkalmi darab két részben, két nyílt változással. Irtá Verő György.

Személyek:

Asztalosmester	Boross	A jobbágy	Mátrai
A felesége	Szalkainé	A Góbbé	Giréth
A leánya	Bokross	A Janó	Pálinkás
A legény	Iványi	Az Iczig	Sz. kiai
Az inas	Lenkeffi	A Panna	Angyal
A vőn kuruc	Hidvéghy	A baktör	Báthory
A ballétrista	Ráthonyi	A hajdu	Szabó
A teátrista	Cserny		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. szeptember hó 20-án.

A szultán bíredalma.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FOVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. szeptember hó 20-án.

Az aranylakodalm.

Látványos alkalmi játék 8 képmen. Irták Beöthy L. és Rákosi Viktor.

Kezdeté 7 óraker.

VAROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. szeptember hó 20-án.

Kossuth.

Alkalmi hazafias színmű 6 szakaszban. Irták Pakots József. Zenéjét szöveírtotta Donáth Ede.

Kezdeté 7 óraker.

FÖVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagymező-utca 17.

Ma este:

Kossuth-ünnep

Történelmi jelenetek

Kossuth születésnapjának 100-ik évfordulójára az igazgatóság előképekkel állított össze, melyek Kossuth életének legjelentősebb eseményeit mutatják be. A képek, melyek történelmi emlékek nyomán készültek, lehetőleg hű másolatok, az egyes eseményeknek, amelyeknek szent emléke hangosabb dobogásra készít minden hazafi szívtét.

Az előadás 8 órány kezdődik. A félteremben reggel 5 órány Vörös Etek cigányzenekara hangversenyy.

Ős-Budavára.

Ma szombaton, f. hó 20-án

nagy jótékonycélu

Kossuth-ünnepély!

a székesfővárosi szegények javára Kossuth Lajos születésnapjának 100-ik évfordulójának emlékeztetőre

Kossuth Lajos életnagyságu szobrány bemutatásával. A muzeumi átalakított mecsetben belépési díj nélküli Kossuth Lajos amerikai diadal-útjára vonatkozó eredeti hiteles okiratok, levelek és hírlapok kiállítását!

M. k. honvéderületi zenekar hangversenye. Tündéres kiválgtatás!

10 óraker Minden oddigti földműlő 10 óraker Rendkívül fényes tűzijáték!

Kapnyitás d. u. 3 óraker. Belépődíj 60 fillér.

SZABÓ ISTVÁN és TÁRSA

fűszer-, csamego- és bor-üzlete Erdélyi különlegességek raklára.

Balatonmelletti és erdélyi bor raklár. Budapest, VIII., József-körút 16. sz. TELEFON 59-144. szám.

A „SZÓLÓFORRÁS”-hoz.

3 kilo mézédas balatonmelletti csamego szőlő 2 kor. 40 fill.
1 kilo mézédas balatonmelletti csamego szőlő 52 fill.
3 kilo mézédas Opotó 2 kor.
1 kilo mézédas Opotó 44 fill.

DR. RENNÉR

VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára. Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555).

Az intézetben gyógykezelés alá vétettek: különféle ideg-és gerincbajok, álmatlanság, szédülés, gyengeségi állapotok, az agyancor és belső rogzóság, idegcs szűbántalmak stb. — Gyógykezelések: A tudományos vizsgyógyítómód eljárásán kívül, szénsavas fürdők (szivárgások számára), fényfürdők (lelkiállás és csmege bántalmaknál), az elektromos minden faj (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), masszázsa stb. — A különféle vizsgyógyítómódok kivánatra saját lakáson is eszközöltetnek kiképzett szolgásmesterek által.

Árak méréskeltek. Prospektus kívánatra.

Könnyelműség

volna elhasználni az alkalmat, cipőés csizmaúrút nem Agulár Dávidnál beszerezni, hol odózárt tartós és szép cipőt kaphat. En nem haszonra töreksem, hanem arra, hogy munkásainak, kik házában dolgoznak, állandó munkát biztosítsak. Saját találmányu Agulín cipőkecsőm, mely felülmulja az ősseze eddig készített kenőcsöket és egy elegáns cipősamfát minden vevőmnnek ingyen adok.

Halina csizma nemoz bőléssel, nyelvíg bőrről	7.—
Halina csizma posztóbőléssel, térdén fellüli bőrszíjjal 7.—	7.—
Bagaria csizma háromsoros talppal	7.—
Háryánybőr bőléssel csizmak fűt 1.50-él, cipők 50 korról felgábagbak. Borubőr sima vagy bőléssel	3.—
Borubőr sima vagy fűzős, elegáns forma	3.50
Katonabakancs borubőr 3.50 vityór	4.50
Szavarsbőr fűzős lábakra 4.—, posztóból	3.—
Vix csugos vagy fűzős, fényesre tisztítható	3.80
Kamami szavarsbőr 3.50, fokabőr	3.—
Női: Zergubőr csugos vagy fűzős	3.—
Chevrosux lakk kostyubőr fűzős	3.50
Zergo gombos, elegáns forma	3.50
Szavarsbőr csugos érzékeny lábú	3.50
Cipőárak az árjegyzék szerint választandók, vidéki megrendelésnél sokkal szebbet küldök, mintha személyesen választotta volna. Nemtetészet esetén a cipőt vagy csizmát kicserélnem vagy a pórtz levonás nélkül visszaküldöm.	

A mértékvetélnél olgogondó, ha paplira alá a láb körvonalát lerajzoljuk.

Agulár Dávid BUDAPEST VII. KER., Erzsébet-körút 6. sz.

A KI



Kossuth-körút

alaposan ismerni akarja, azt a kort, amelyben Kossuth lángszelleme hazá sorást irányította, rendezje meg

1. Gracza György fűz 1848-49-iki magyar szabadságharcz története címü nagy munkáát, amely a szabadságharcz legkimerítőbb forrásmunkája — Ára öt díszkötésben, csaméni, több illusztrációval 70 korona

2. Varga Ottó fűz Aradi Vértanúk albuma címü művet, amely a tizenhárom martír megáható emlékére, számos illusztrációval, quart díszkötésben, Ára 15 korona. Mind a két munkát külön-külön vagy együtt is megrendelhető csokly havi részletekre a kiadónál: Lampe R. (Wodianer F. és Flak) és es kir. udv. könyvtárányaknál, Budapest, VI., Arany-utca 21. szám.

Magy. kir. államasutak-Budapest-balparti üzletv. 2885/902.

Pályázati hirdetmény.

A galánta-zeolnai vonal Trencsén állomása felvételi épületek bővítése körül végzendő munkák biztosítására ezenell nyilvánversenytergyajlatot hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó bővebb adatok, valamint az építési szerződés tervezete az alulírott üzletvezetőség pályafonntartási osztályának hivatalos helyiségében (Teréz-körút 62. sz. I. em. 13. ajtó) és a trencsén-i osztályvezetőnökösnél (Trencsén, Liget-utca) a hivatalos órák alatt megszerzethetők és ez alkalommal a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg képzett ajánlatok legkésőbb f. é. október 1-én déli 12 órány általános osztályunk vezetőjénél (Teréz-körút 62. sz. I. em. 6. ajtó) nyújtandók be, eme felirattal: „Ajánlat Trencsén állomása felvételi épületek bővítése körül végzendő munkákra.”

Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. szeptember 30-án déli 12 órány 1200 korona, azaz egyezkedettől száraz korona készpénzben vagy állami letétrek alkalom a értékpapirokban budapest-balparti gyűjtőpénztárunknál (Teréz-körút 62. sz.) lefuztetendő.

Az értékpapírok a budapesti és bécsi tőzsdék árfolyama szerint, de a névértékét meg nem haladó értéket fogadtatnak el.

Takarékpénztári betétkönyvecskék bántapénzül le nem tehetőek. Posta útján beküldendő ajánlatok és bántapénzek terítvény mellott adandók fel. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak tartjuk fenn.

Budaepsten, 1902. szeptember hó.

Az üzletvezetőség, Utányomás nem dijazt.

Távolság nem akadály! Egy mintakabát beküldése elegendő, hogy testhez illő ruhát kaphasson. Képes mértékutastás bérmentve, meg nem felelőért a pénz visszadatik. Rothberger Jakab es. és kir. udvari szállító, Budapest, Váci-utca 6.

FOGAK,

egyeset, valamint teljes fogzorok és szápadlás nélkül, rágsára alkalmasak, jóállás mellett.

Fog- és gyökérhuzás fájdalom nélkül KOOS M. cs. és kir. szab. fogmütterem Budapest, VII., Kerepest-út 34. (a Bókus-körházban szemben.)

ALAPITVA: 1870.

Magyarország legjobb és legolcsóbb zongora bevásárlási forrása!

EDER ANTAL GYULA

zongora- és harmonium-gyáros egyúttal kölcsönzési-vállalat BUDAPEST, IV., Váci-utca 23. sz. lejárta Eszharu-utca.



Szenzációs

Kossuth Bluz kiállítás ZOLTÁN DEZSŐ kiadólagos bluzárház Király-utca 30. sz.

Szövet és posztó 1 forinttól, selyem bluz 4 forinttól felelő. Saját műhely, szabott ár.

AZ IZZADTSÁGTÓL

eredő fényt az arcról, valamint a borotválástól eredő pattanásokat elűnteti a „FORTUNA” arcvíz. Egy üveg ára 3 korona. A hajbuzást megakadályozza és a hajkopropától megizítja a fejet a „FORTUNA” hajzsze. Egy üveg ára 2 korona.

Kapható: Schubert Arnold „Fortuna” gygyszerárúhában Budapest, VII., Csengery- és Dob-utca sarok.

Butor, teherszállítás és beraktározási vállalat.

Butorszállítók elvállalás, es. és kir. szab. francia mánta után készített, teljesen kárpított, beáratott butorkocsikkal a bel-és külföld minden helyiségébe.

TELEFON. ZORN MÓR BUDAPEST.

Butorszállítók vauoton és hajón átkarodás nélkül, a csomagolás megtakarításával.

Butorok beraktározása teljesen száraz a célra rendezett raklárakkal felöltség mellett.

Képviselőségek minden nagyobb városban.

ZORN MÓR BUDAPEST,

Erzsébet-körút 21.

KÖRÜTI FÜRDO GOZMOSO

Göz- és porcelán-kádfürdők, fedett teliuszoda hidegviz-gygyintészet, villamos fürdők, lisztosós soványlú-kurák.

A gözmósoda gyorsan és pontosan teljesíti megbízását Erzsébet-körút 51.

Legnagyobb budapesti BUTOR-árúház

Az általános rossz üzletmenet folytán raklárunk tul van halmozva hogy azonban családok munkásainak állandóan foglalkozást adhassunk, elhatároztuk, hogy készítményeinket előállítású áron alul adjuk el.

Több száz szoba dívatos asztalos és kárpitos butor, u. m.: barokk, angol, szecesszió, ó-német stb. álliben a egyezszerűbből a legfinomabbig a legmodernebb fuzóban, a garantált behuzás selyem, plüss. A tartósáért több évi kocsességt nyújtunk.

A legújabb butoralkibununkat több mint 45/ kóppel 50 fillér beküldése ellenében bérmentve küldjük. Beváráris esetén az 50 fillér visszadatik.

Varga Mihály és Társai

magy. butoripar-társasága Budapest, IV. Koronaherceg-utca 2. Kirzó-ter sarokán.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operabáz	Nemz. ti. színház	VI. színház	Ne. színház	Magyar színház
d. u. Vasárnap este	Hoffmann meséi	Coriolanus	Rodostó	Kossuth Lajos	Bölcsös és koporsó Aranylakodalm

A KI

finom, divatos, jó
őszi és téli ruhát
 vásárolni akar, forduljon a szükséglete beszerzésével bizalommal a férfi-, fiu- és gyermekruha céghez

Gross és Löwenstein

férfiszabók
 Budapest, V., Deák Ferenc-utca 18.

hol a kész ruhák divatosan saját műhelyünkbe készülnek hazai és angol szöveteiből. Mértékszerűen megrendelések a legjobb kivitelben és pontosan eszközöltenek.

Vidéki megrendelések, valamint minták kívánására portamentosen küldetnek, meg nem felelő árúkat kicserélhetünk vagy a pénzt visszadjuk. Nagyon sikkes és elegáns **Sport felsőtű 15 főtől** följebb és **Raglankabát 15 főtől** följebb.

Nagy raktár. Nagy választék.

Legszébb Legjobb! Legolcsóbb
PAP, PAP, PAP



1 összehajtható vastag 8 db kivételű matracsod	10.-	1 szőlő sodrony ágyból	6.-
1 rouge paplan	1.80	1 lengyel m. matracs	4.50
1 prima	2.50	1 lősző	12.-
1 szalmir paplan	2.40	1 ablak kőper függöny	2.-
1 satin	2.80	1 tunis	1.50
1 atlasz eszomir	4.50	1 gyapjú	4.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	1 ágyl. asszaltierítő borral	5.50
1 fodros selyem al. papl.	13.50	2 " " gyapjú	12.-
1 jó vázson paplan lepedő	2.-	1 nagy szabásúnyog	2.50
1 ágyl.	1.80	1 " " " " " "	5.30
1 hanell ágylakaró pókró	2.50	1 ágyléka l.	0.85
1 gyapjú	5.50	1 napstray ágyléka	1.50
1 jó lőpókró	1.60	1 mtr. jó fuazásnyog	40
1 téli pókró	4.50	1 " " " " " "	75
1 szép fall. edényeg	7.50		

GICHERNER JÁNOS
 paplan, matracs és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vashatár stb. nagy raktára.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
 Árjegyzéket kívánára ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek, nem telző árúkat kicserélhetünk, vagy a pénz visszadjuk.

Talán Angliában ? volt az idén ?

Kérdik minduntalan azon uraktól, kik a modern szabású és feltűnő elegáns **szürkés fekete Raglan felöltőket és öltönyöket** viselik... Holott ezen izléses angol ruhák a **Neumann M. es. és kir. udv. szállító férfi-, fiu- és gyermekruha telepéből (Budapest, IV., Múzeum-körút 1.)** származnak.

Szenzációs ujdonság

az általam
 föltalált



cipő öntisztító-gép

melylyel mindenki anélkül, hogy bejelölni kellene, Gumi-konfesszió békén, kétszeri forgatás által cipőit fényesre tisztíthatja. **Világhírű találmányom a törv. védett Gumi-konfesszió**, melylyel ha a cipő felme börtököl, ezenél 1 évi írásbeli jóváhagyással **változik és újfajta elosztás esetén ingyen megújulom. FENOMÉNÁLIS TALÁLMÁNYOM A CIPŐ-SÁMFA**, mely hozzájárul, hogy a cipő az egyévet kibírja, miután a cipő, ha nedves állapotban levettük, a bőr ószárazosodását kizárja.

Minden utáram vásárolt cipőhöz találmányaim közül teljesen szerint kétfőt teljesen ingyen mellékelek. Mindeztől, hogy meggyőződést szerzhessenek világhírű Gumi-konfesszió jószágáról, ki címévelem közli, 1 tégely Gumi-konfesszió és több ábrával ellátott árjegyzékem küldöm ingyen és bérmentve. Mérésnek a legbiztosabb, ha harminyában egy papírrapra állva a lábaltal körvonalát lerajzoljuk. Meg nem felelő cipőért ezenél költségen megam a pénzt minden levonás nélkül visszadjuk. A teljes postaköltség csupán 30 krajcár.

Férfi virbőrű sima orsú cipő 3.-
 Elegáns gavaliró vix fűzős 3.20
 Oroszlák, cugos v. fűzős cipő bőrszárral 4.-
 Elegáns szalon-lakk, fűzős 5.50
 Bagaria-csizma egy darabból hállyalgal teljesen vízmentesítő, háromsoros teppal) 3 évi jóváhagyással 7.50
 Ugyanaz bonybőrű, nyávas 5.50
 Hállyal-csizma, térdig érő, egészen magas bőrbortáccsal, hállyalgal vízmentesen 5.-
 Pártis divat, feltűnő elegáns box v. sovó fűzős gavalirócipő 4.50
 Elegáns barna, bagaria cipő 3.50
 Egyéves önkéntes csizma, elegáns, fényesre tisztítható 10.-
 Női zergebőr, cugos v. fűzős cipő, orsú 3.-
 Elegáns szalon-lakk, fűzős v. gombos 3.50
 Férfi divat, feltűnő elegáns box v. sovó, fűzős v. gombos 4.-
 Oroszlák fűzős v. cugos, bőrszárral 3.50

FÜZZET!

Agulár Ignác
 Budapest, Kerepesi-ut 30.
 a Rókus-kórház templomával szemben Főközfűzet Király-u. 6.



és hállyalgal elismert legbiztosabb övszer, eredeti párisi csomagolásban. Orvosi tekintélyek ajánlata szerint teljesen hirtos és ártalmatlan, tucataja 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. **Capot americans** (rövid): 4, 6, 8, 10, Diana-ív (havi kötszer) 8-11 korona. Dusan felszerelt raktár: Irrigatorok, feeskendők, suspensoriumokban stb. Női övszer: Pessarium oculusum Menzinga tanár szerint orvosi rendelkezésre adatik ki.

Uj! „Auto Vaginal Spray“: a Uj!
 legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.-

Képes árjegyzékeket, zárt borítékban, titoktartás mellett, **KELETI J. orvos-sebészti mű- és kótszergyár. Alapítva 1878.**
 Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

RÖPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.

Díszes kiállítás, értékes ajándékmű. Egyestli a szepet a hasznossal.

Kétszázötvenhat remek képen bemutatja a világ szépségét.

A képek magyarázó szövegét írta:
TINÁR SZANISZLÓ.

Ára díszalumban kötésben 20 korona.
 Megrendelhető a **LAMPEL R.-féle** (Wodianer F. és Fial) cs. és kir. udv. könyvkereskedésben
 Budapest, Andrássy-út 21.

Ezen specialista legmelegebben ajánlható **szerefelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket rendelő intézetében és a kórház hűgy-szerzvi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.**

Dr. FABINYI

specialista,
 emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily régi és makacs

titkos betegségét

(hugycsőfolyást, sebeket, syphillist, bőrbetegségeket és önfertőzésből támadt idegbajokat). **Meglepi az eredmény FÉRFIUI GYENGESÉGÉN (IMPOTENTIA) még öregebb egyéneknél is.**

Levelekre díjazással válasz; kívánára gyógyszerok

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig
 Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.
 (a New-York palotával szemben), félemelet.
 (Bejárat a léposónél. Külön váróteremk.)

Borprések!

SZŐLŐZÚZÓK!

Eredeti

MABILLE-rendszer

kettős áttétellel, föltűnő kevés erőszükséglet dacára nagy nyomás és nagy munkateljesítés!

Olcso árak! Kedvező fizetési fűttelek!

SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, Nagymező-utca 68. szám.



Budapesti malomépítéset és gépgyár

Podvinecz és Heister
 BUDAPEST, Váci-ut 141.
 1890 Gyárt

benzin- és gázmotorokat

szelvény vezényművel, 3-30 lóerőig. — Megbízható képviselőik keresztelnek.



Huzás holnap!

50 fillérért

50.000

korona érték nyerhető

a Pozsonyi Kiállítási Sorsjátékon

Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

Megrendeléseket a pénz előleges beküldése ellenében pontosan eszközöl a **Kiállítási Sorsjegy Iroda Budapest, V., Nádor-utca 16. szám.**

50 fillérért 50.000 korona.

Huzás holnap!

Magyar kir. Államvasutak. Üzletv. Arádon. 25964. szám. I.

Pályázati hirdetmény.

(Talpfák szállítása iránt.) A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőjének 1903. évi január havától ugyanazon évi április hó végéig szállítandó 20,000 darab 15 m. hosszú 0.18 alósó, 0.13 felső szélességgel és 0.13 m. vastagsággal bíró, lehetőleg száraz III-rangú tölgytalpára van szükség, a melyek szállítására névben nyilvános pályázatot hirdetünk.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás, valamint az általános és különleges szállítási feltételek a pályázati határidőig naponként a hivatalos órák alatt valamennyi államvasuti üzletvezetőnél megtekinthetők, illetve a szóban levő ajánlati felhívás a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőjénél megszerzhető.

A pályázati felhívás kiegészítő részét képező általános és különleges szállítási feltételek a m. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál megszerzhetőek meg.

Az ajánlattevő köteles az ajánlati talpfa értékeinek 5 százalékát mint bánatpénzt készpénzben, vagy állami letételek alkalmas értékpapirokban az ajánlat benyújtására kitűzött határidő megelőző nap déli 12 órájáig az alulírt üzletvezetőgyűjtőpénztárába letenni és a szállítási elnyerése esetén, mint a szállítási biztosítására leteendő óvadékot ezen összeg 10 százalékára kiegészíteni.

Az ajánlati iventként egy koronás magy. kir. okmánybéllyel ellátva az ajánlattevő által keltező (a teljes cím és lakhely kitüntetésével) aláírandó.

A pontosan és olvashatóan kitöltött ajánlati jelen felhívással együtt, mely szintén keltezendő és aláírandó, 60 filléres okmánybéllyel ellátva, lepecsételve ezen kitűzött: Ajánlat 25954/902. számhoz" f. évi szeptember hó 30-ik napjának déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség I. általános osztályának főnökéhez benyújtandó, illetve oda posta útján beküldendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek be, vagy pótlólag, esetleg távirailag tételnek, végre olyanok, melyekre névze az előírt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Arad, 1902. szept. hó. Az üzletvezetőség. Utányomás nem díjazt.

ÉRTESÍTÉS!

Az osztálysorsjáték iránt az érdeklődés oly nagy, hogy az eddigi 100.000 sorsjegy helyett már a következő XI-ik sorsjátékra

110.000 sorsjegy lesz kibocsájtva 55.000 nyereménnyel 14 millió 459.000 korona értékben.

Előre láthatólag ezen új kibocsájtás 10.000 sorsjegy gyorsan el fog kelni, ajánljuk tehát megrendeléseket már most hozzák juttatni, mert lehet, hogy később ezen 100.000-en felüli számok egyáltalán nem lesznek kaphatók.

Huzás 1902. november 20 és 21-én.

Árak az I. osztályra: 1 egész sorsjegy 12 korona. 1 fél sorsjegy 6 korona. 1 negyed sorsjegy 3 korona. 1 nyolcad sorsjegy 1 kor. 50 fillér.

Megrendeléseket kérünk **mielőbb** (postautalvánnyal, vagy utánvértel.)

KIRÁLYFI és TÁRSA bankháza

a magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárúító helye Budapest, VI., Andrássy-ut 60. szám.

Kataphorese

IDEG és NEMI BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után fizethető.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerébe és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb baj, hogy ezen szörnyű állapot megcsúszhat. Kell lenni valakinek, a ki a fiatalágot a nemi életéről leokartatja, szintén és behatóan felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajaitak báran, tartózkodás nélkül és bizalommal elmondhatják. De nem elég ám ezen bajokat bárkinél elpaszszolni, hanem olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a nemi életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már meglevő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegség létezése.

Ilyenmagasztos hivatású és erre való Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos híri intézete (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint a nő) nemi életéről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koranyagoktól, lelki kényelmességének. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegre biztos és teljes eredményt használó gyógyódmódot fogva a monarchia-ban utórá és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az ő specialis gyógyódmódjával még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujaktóros sebeket, hűgyes-, hólyag-, ideg- és hátrénc-bajokat, az ünfertőzés és szifilisz utóbajait, magömlést, elgyengült férfierőt (impotenciát), aranyeret, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármi oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő, titoktartó választ (a levelehez csak valóságos levelet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. A rendelést Dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délelőtt 10 órától délután 6 óráig (vasárnap déli 12 óráig).

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 20 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. csász. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít: hűgyes-csőfolyást, hólyagbaját, sebeket, syphilit, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősöbknél is electro Massage vagy Psychropor által. Ünfertőzést és annak utóbajait: ideg- és hátréncbaját és minden **női bajokat**.

— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig. —

Budapesten, Kigyó-utca 5.

Clotild-palota (I. emelet).

Ájtóró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyásiker.

Kérjen mindenhol

Fingurin-Rovarirtóport a fesskendőben! Ára csak 10 krajcár vagy 20 fillér és biztosan, gyökeresen elpusztít potoskát, sváb- és csótány-bogarakat, molylepkét, legyeket, hangyákat, növény-rovarokat stb. nagyban és kicsinyben, valódi alakban és minőségben rendelkezhető csak.

REISS B. vegyszerész termékek gyárából, **BUDAPESTEN, Király-utca 41, III. I. emelet, 24**

hová minden irásbeli megrendelés intézendő és **mind a mi — minden tévedés elkerülése végett — különösen ügyelemmel veszed!** Két koronás állati eredetű rendelések nem eszékölhetnek.

Fiókraktárak BUDAPESTEN: Kálmán Sándor, VII., Király-utca és Károly-körút sarkán; Róhm Károly, V., Nagykoronás-utca 12; Kerepesi E. és társa, V., Váci-utca 10; Fényes-féle vasútvárosban és VII., Kerepesi-ut 50, a Népszínház átellenében; Takács Lajos, IV., Rószth Lajos-utca 10.

Üzletrészek száma 9000.
Üzletrészek értéke 2,750.000 K.

XIII. évtársulat.

Kezdetre: 1902. október 1-én.

Előjegyzések üzletrészekre, 100 koronás törzsejre, valamint hitelkérveny elfogadatok az intézetben a hivatalos órák alatt. Egy üzletrészt megfelel 1 korona hitelfelvezetésnek 6 éven keresztül.

A befizetések hetenként, havonként vagy 3 havonta teljesíthetők, m. b. díjmentes pénzbeszedés vagy posta chequénnyal, vagy pedig az intézet pénztáránál. A 100 koronás törzsejyek havi 10 koronás részletekben is megszerzhetőek.

Legjobb és legbiztosabb tőkebefektetés.

Országos KORONA Takarékpénztár m. sz.

Budapest, Andrássy-ut 32. szám.

Az üzletrészek és törzsejyek tapasztalat szerint

6%-nyi nyereséget hoznak.

Folyó-számlái betétek **4 1/2 %-kal** gyümölcsösztetnek (felmondás nélkül)

Osztályaink:

Személy-, Törzse-, Betétlátsai hitel és Váltó-Leszámítolás tagok számára.

Díjmentes benyújtás.

Üzletrészek száma 9000.
Üzletrészek értéke 2,750.000 K.

Most jelent meg!

Latin-magyar Zsebszótár

középiskolák számára.

Szerkesztette: **SCHMIDT JOSEF**
Állami főgym. tanár.

I. rész: Latin-magyar. II. rész: Magyar-latin.

Egy-egy rész csinos vászonkötésben 2 korona.
Mindkét rész egy erős félbőr-kötésben 4 korona.

A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár aránytalan kis helyen mindent nyújtja, a mire a tanulóknak szüksége van. Schmidt szótára nem hagyja a tanuló kérdéseit sohasem felelet nélkül, mert szinte éppen csak a kérdések lebegtek folyton munkája készítésénél. Minden egyes szóeltek megjelölik, hogy a könyve feletti gonyvedő tanulóra gondolt a szerző, ennek a szemével igyekszik látni, egyre arra gondol, hogy ennek munkáját könnyítse.

Megjegyzés: hogy ezt a szótárunkat is föl fogják ismerni és úgy a tanítás, mint a tanuló szempontjából maguk fogják legjobban előmozdítani az érdekes munkánkat gyors elismerését. Ez a munkánk annál könnyebb lesz, mert a díszes vászonkötést, nyomtatást is szép kiállítású, a szeme névze kellemes betűkkel szedett szótár egy-egy részének ára mindössze 2 korona.

Megjelent és kapható az „ATHENAEUM” irod. és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII., Kerepesi-ut 54. sz.

!FONTOS SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!

Sérültek ne mulasszák el prospektust kérni a Magyar Orvosi Műszertár Budapest, VII., Kerepesi-ut 33. (A. Köke-körh. templomfal sámben) legújabb szabású.

Univerzális sérvköttörő!

Fárasztan eredmény! Kényelmes, könnyű kis nyomlappal a legnagyobb sérv is elszárad. Jól mutatott felismerés nélkülük, műközik, lábszopok, fűzők fűzők-nedvesség, egyenlőségű: hasbűtök és gummiszerkezetek márkáit szerinti. — A betegápolásnak szükséges cikkeket a valódi francia különlegeseknél más orvosok orvosi rendeléseire kaphatók. Általános árjegyzéket bárkinél ingyen és díjmentesen titoktartással.

DÓCZI MÓR cipész

Budapest, Kerepesi-ut 10.

ujonnan átalakított és nagyobbitott üzlethelyesége pártalan a maga nemében. Sehhol jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipőt nem kaphat, mint fenti jőhrnévű cégnél.

Férfi:

Dorbj, borjúbőr angol bakancs	3.50
Borjúbőr v. rixos, fűzős 3.20, cugos	3.50
Elegáns francia sörvő-cipők	4.50
Sárga bárány bőrű cugos	3.20
Amerikai box-bőrcipők	3.50
Lakk vagy box angol bakancs	4.50
Szalom- vagy oroszalk-cipők	4.-

Női:

Zerge, fűzős vagy cugos 3.-, gombos	3.50
Amerikai box, fűzős, gombos vagy cugos	3.50
Serbo, fűzős, gombos vagy cugos	4.-
Szines bagarabőr-cipők	3.50
Szalom v. oroszalk	3.40
Lakk, kivágott 1.30, keresztcsontos	2.-
Örömrögzőcipő 1.50, Fin- vagy letyárcipők 2.50	

Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállítóval ingyen. — 10 forint feletti rendelések bérmentesen küldetnek. — Vidéki rendelések pontosan és lelkiismeretesen eszékölhetnek. — Nem megfelelő árú rendelések visszaküldetnek.

Az üzlet nagyobbitása miatt az összes nyári cipők előállítását áron, vagyis 20 százalékkal a rendelkezésre álló aránynál kaphatók.

